

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ชณัญทิตา เสาแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
พ.ศ. 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัย นางสาวชนัญญาทิศา เส่าแก้ว **รหัสนักศึกษา** 574840109 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครองท้องถิ่น) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริยานุช พรหมภาสิต **ปีการศึกษา** 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน และรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการประชุมกลุ่มย่อย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มี 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้ 1) ด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น มีค่าสำคัญ คือกองทุนที่ได้รับการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบเรียบร้อยแล้ว 2) ด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน มีค่าสำคัญ คือ สวัสดิการชุมชนที่ใช้เงินกองทุนและสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกันโดยไม่ต้องใช้เงินกองทุน 3) ด้านการขยายตัวของสมาชิก มีค่าสำคัญ คือ การประชาสัมพันธ์ในวันสำคัญต่างๆที่มีการประชุมหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมการออมหรือการนำดอกเบียที่ได้ไปขยายผลต่อหรือผ่านกลุ่มอาชีพ โดยกันรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นกองทุน เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น 4) ด้านการบริหารจัดการ มีค่าสำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มทุกๆ คน ร่วมกันกำหนดทิศทางการบริหารของกองทุนสวัสดิการชุมชน หากเกิดปัญหาก็ร่วมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมแก้ไข เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน 5) ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าสำคัญ คือ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการช่วยเหลือสาธารณภัย เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย และร่วมแสดงความเสียใจหากสมาชิกเสียชีวิต

คำสำคัญ ปัจจัย ความสำเร็จ กองทุนสวัสดิการชุมชน

Thesis Title: Factors Effect on the Success of Community Welfare Fund, Saving One Baht Per Day of Sub-District Administrative Organization in Chattrakan District, Phitsanulok Province.

Researcher: Miss. Chananthita Saokaew; **Student ID:** 574840109;

Degree: Master of Local Government (Local Government);

Advisor: Dr. Preeyanuch Phromphasit, Assistant Professor; **Academic Year:** 2021

Abstract

The purpose of this research was to study the factor effect on the success of community welfare fund, saving one baht per day of Sub-district Administrative Organization in Chattrakan District, Phitsanulok Province.

The research was divided into 2 steps. The data collection was done by an interview conducted with the experts and focus group discussion. The data were analysed using content analysis.

The findings showed 5 factors affecting on the success of community welfare fund, saving one baht per day of Sub-district Administrative Organization in Chattrakan District, Phitsanulok Province as follows: 1) For supporting from other organizations, it was found that the community fund data were recorded. 2) For trust in community fund, it was found that member helps were done without spending of welfare fund. 3) For member expansion, it was found that savings announcement showed when there was the community meeting. Interests were for the profit maximization and the incomes for the fund so, it could motivate people sing up for members. 4) For management, it was found that all members were allowed to set the guidelines of welfare management and also participated in thinking and solving the problems in order to make them love the fund. 5) For participation, it was found that the committee participated in public disaster helps, for example drought, flood, and condolence.

Keywords: factor, success, community welfare fund

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากอาจารย์ทั้งสองท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ บุญนิยม ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริยานุช พรหมภาสิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ นายสว่าง ชัดทะมาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก และขอขอบพระคุณ คุณยุพิน นาใจ เจ้าหน้าที่ประสานงานกองทุนสวัสดิการชุมชน จังหวัดพิษณุโลก ที่กรุณาเสียสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชรทุกท่าน ที่ได้ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และครอบครัว ที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจมาโดยตลอด และท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร รุ่นที่ 7 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ความดีทั้งปวงอันก่อเกิดขึ้น และประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ขอมอบให้แก่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ชณัญทิศา เส้าแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการขององค์กรชุมชน.....	9
แนวคิดการมีส่วนร่วม.....	15
แนวคิดการบริหารจัดการ.....	18
การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท.....	20
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท.....	27
บริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ชั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก.....	45
ชั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก.....	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาบริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ที่ประสบความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก.....	50
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก.....	56
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	66
อภิปรายผลการวิจัย.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	79
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	81
ภาคผนวก ค ภาพสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	90
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	แสดงสรุปตัวแปรของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก.....	32
2	แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์.....	57
3	แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสนับสนุน จากองค์กรอื่น.....	58
4	แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านความเชื่อมั่น ในสวัสดิการชุมชน.....	59
5	แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการขยายตัว ของสมาชิก.....	60
6	แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหาร จัดการ.....	61
7	แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการมี ส่วนร่วม.....	62

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงโครงสร้างดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน.....	26
2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยมีพื้นฐานวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันมายาวนาน มีสวัสดิการแบบธรรมชาติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกันระหว่างคนกับคน และคนกับธรรมชาติเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปบทบาทของชุมชนในการดูแลกันและกันก็ลดลง แต่หลังจากสังคมไทยประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ส่วนหนึ่งได้ร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันฟื้นฟูระบบคุณค่าเดิม ทูลทางสังคมที่มีอยู่มาช่วยเหลือเกื้อกูลกันในลักษณะของการจัดสวัสดิการจากฐานทุนด้านต่างๆ ที่มีอยู่ของชุมชน เช่น สวัสดิการจากฐานกลุ่ม ออมทรัพย์ องค์กรการเงิน วิสาหกิจชุมชน ความเชื่อทางศาสนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ ในปี 2548 ขบวนการองค์กรชุมชนที่ทำงานเกี่ยวกับองค์กรการเงินและสวัสดิการชุมชนได้ยกระดับกองทุนสวัสดิการโดยการริเริ่มจัดตั้งกองทุนสวัสดิการระดับตำบล โดยมีการสมทบงบประมาณจากสามฝ่าย (1:1:1) คือ ทุนจากการสมทบของสมาชิกในชุมชน การสมทบจากรัฐบาลกลางและการสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2553 ปัจจุบัน (มีนาคม 2558) มีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง ทั่วประเทศ 5,882 กองทุน สมาชิกรวม 4.23 ล้านคน สวัสดิการชุมชน คือ การสร้างหลักประกันเพื่อสร้างความมั่นคงของคนในชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปของสิ่งของ เงินทุน น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในท้องถิ่น ที่มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ก่อให้เกิดรายได้ลดรายจ่าย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), 2558)

การจัดกิจกรรมสวัสดิการชุมชนนั้น สิ่งสำคัญ คือ ชุมชนต้องคำนึงถึงความสามารถของชุมชนเอง ต้องเข้าใจว่าการจัดสวัสดิการชุมชนนั้นไม่ใช่ระบบการประกัน แต่การจัดสวัสดิการชุมชนเป็นกระบวนการของชุมชนที่สร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการจัดการตนเอง การให้ความช่วยเหลือกันและกันฉันทิญาติมิตร ให้ความรักความเอื้ออาทรต่อกัน ให้การดูแลเอาใจใส่กันและกัน ทำให้การจัดสวัสดิการชุมชนมิใช่เพียงแค่การช่วยเหลือทางการเงินเท่านั้น แต่สวัสดิการเป็นทั้งกำลังใจ กำลังทรัพย์ และความรู้ เป็นกระบวนการของการให้อย่างมี

คุณค่า รับผิดชอบต่อสังคม มีส่วนร่วม เป็นธรรมและเท่าเทียม ดังนั้นการจัดสวัสดิการชุมชนจึงมีความ ลึกซึ้ง ค่อยเป็นค่อยไป เปรียบเสมือนต้นไม้ที่ค่อยๆเติบโต หยั่งรากลงดินอย่างแข็งแรง มั่นคง กองทุน สวัสดิการชุมชนหลายกลุ่มที่ประสบความสำเร็จก็เรียนรู้และใช้เวลาในการพัฒนามายาวนาน ด้วยเหตุ นี้เอง การสนับสนุนจากภาครัฐจึงไม่ใช่มุ่งหมายจะใช้เงินเพื่อจุดใจที่จะให้เกิดการจัดตั้งสวัสดิการชุมชน โดยไม่มีความพร้อมแต่อย่างใด หากแต่การสมทบนั้นๆ มุ่งหมายเพื่อสนับสนุนกระบวนการที่ชุมชนได้ ริเริ่มลงมือทำมาแล้ว เป็นการหนุนเสริมเติมเต็มกำลังใจสำหรับชุมชนผู้ริเริ่มก่อการดีทุกแห่งให้มี คุณภาพเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนและเพื่อขยายผลให้สวัสดิการชุมชนนั้นเป็นหลักในการจัด สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), 2552)

รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ภาคประชาชน เป็นผู้ริเริ่ม เป็นเจ้าของและดำเนินการด้วยตนเองจนมีคุณภาพระดับหนึ่งก่อน และได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐจึงสนับสนุนด้านการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนในรูปแบบ 1 กองทุน 1 ตำบล (สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 จังหวัดเชียงใหม่, 2554) โดยมีเกณฑ์การ สนับสนุนให้กองทุนดังนี้

1. มุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดคุณภาพที่นำไปสู่ความเข้มแข็งที่ยั่งยืนของกองทุน สวัสดิการชุมชนเป็นหลัก โดยคำนึงถึงการสร้างกระบวนการ การเปลี่ยนแปลงภาคประชาชน สร้างมิติ ทางสังคมให้เกิดการเกื้อกูลกัน และสร้างความกระตือรือร้นจัดการเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณ ด้วย
2. เครือข่ายสวัสดิการชุมชนทุกระดับในพื้นที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงาน สร้างเจตนารมณ์การสร้างสวัสดิการและเป้าหมาย สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม
3. ดำเนินการยกระดับและต่อยอดจากงานสวัสดิการชุมชน ที่ชุมชนองค์กรชุมชน ดำเนินการอยู่ เป็นกระบวนการภาคประชาชน สร้างเวทีสาธารณะและบูรณาการกับงานพัฒนา ด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน และการบริหารจัดการแบบ ธรรมภิบาล
4. ในกระบวนการทำงานต้องสร้างการเรียนรู้และการจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนา สวัสดิการชุมชนทั้งในการปฏิบัติและวิชาการ

การจัดสวัสดิการชุมชน เป็นรูปแบบการบริหารจัดการโดยชุมชน ในการช่วยเหลือแบ่งปัน และเกื้อกูลกัน ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือด้านสิ่งของ เงินทอง หรือปัจจัยต่างๆ แก่คนในชุมชนด้วยกัน เอง ที่ทำให้ผู้ได้รับไปแล้วสามารถบรรเทาความเดือดร้อนได้ ไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาวก็ตาม โดยองค์กรในชุมชนและการจัดสวัสดิการนั้น ควรคำนึงถึงความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิตในชุมชน อันได้แก่ การเจ็บไข้ได้ป่วย การตาย การศึกษา (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2546, หน้า 32) กองทุน

สวัสดิการชุมชนจึงเป็นกองทุนที่เกิดจากการรวมตัวของประชาชนในพื้นที่หนึ่งๆ ด้วยความสมัครใจที่ประสงค์จะดูแลซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานของความเอื้ออาทร ต่อกัน เป็นกองทุนที่ทุกคนร่วมกันเป็นเจ้าของ เน้นการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีความยืดหยุ่น เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงยั่งยืนและดูแลชาวบ้านด้วยกันได้ทุกเพศทุกวัย ตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึงตาย ซึ่งหากชุมชนมีการจัดสวัสดิการที่ดีโดยการรวมกลุ่มของคนในชุมชนโดยชุมชนเองแล้วจะเกิดแรงผลักดันที่ดีในการระดมเงินจากภายใน ให้คนในชุมชนมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดเป็นความมั่นคงยั่งยืน ในระยะยาว ส่งผลให้สวัสดิภาพและสวัสดิการของสังคมนั้นๆ มีความเข้มแข็งตามมา (สมคิด แก้วทิพย์, 2554, หน้า 2-3)

นอกจากนี้ทางองค์กรชุมชนที่ดำเนินงานด้านสวัสดิการชุมชนได้ร่วมผลักดันให้มีการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550 โดยกำหนดให้มีการรับรององค์กรภาคประชาชนที่ดำเนินการจัดสวัสดิการชุมชนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน ซึ่งองค์กรสวัสดิการชุมชนที่ได้รับรองสามารถเขียนโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม โดยมีสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยการรับรองเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน มีการออกข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขขอและกรรับรองเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน พ.ศ. 2551 รับรองโดยคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติได้มอบอำนาจให้แก่คณะกรรมการในจังหวัดทำหน้าที่ในการรับรองเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน (ราชกิจจานุเบกษา, 2550, หน้า 12-20)

กองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีการก่อตั้งขึ้นทั้งหมด 7 แห่ง ประกอบด้วย กองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ของเทศบาลตำบล จำนวน 1 แห่ง และกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 แห่ง โดยมีสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ส่งเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนจัดสวัสดิการที่จำเป็นภายในชุมชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี พ.ศ. 2560 มาตรา 43(4) ที่บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการจัดให้มีระบบสวัสดิการชุมชน รวมทั้งสิทธิที่จะร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการ ซึ่งประกอบไป กลุ่มเด็กนักเรียน กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มบุคคลทั่วไป ซึ่งไม่จำกัดเพศ อายุ โดยสมาชิกจากประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาและสามารถขยายผลในการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมกับความต้องการชุมชนได้โดยเห็นได้จากปรากฏการณ์ของกองทุนว่าเริ่มตั้งแต่แต่งตั้งกองทุนจะเห็นว่ากองทุนมีสมาชิกจำนวนน้อยมาก แต่เมื่อผ่านไปกองทุนสวัสดิการชุมชนมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี อีกทั้งมีจำนวนเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น และยังสามารถนำเงินหมุนเวียนในกองทุนไปทำประโยชน์

ให้กับชุมชน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม สมทบกองทุนหลักประกันสุขภาพ (สปสช.) สนับสนุนประเพณีต่างๆ ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับที่รัฐบาลได้มีนโยบายให้ทุกตำบลของจังหวัด ทั้งประเทศไทยจัดตั้งกองทุนสวัสดิการตำบล เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานองค์กรภาค ประชาชนในการจัดสวัสดิการเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน โดยยึดหลักการให้ อย่างมีคุณค่า รับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการรวมตัวกันจัดสวัสดิการช่วยเหลือดูแลกันในรูปแบบต่างๆ ตามฐานทุนที่มีอยู่ในชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุน สวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัด พิษณุโลก ซึ่งได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออม วันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยศึกษา แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยของ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), 2558; จิราภรณ์ สุนทรพงษ์ภัทร, 2548, หน้า 50-55; ปัญญา เลิศไกร, 2550, หน้า 56-66; ชัยพร พิบูลศิริ, 2551, หน้า 57-84; ชีรานนทร ประชุมศักดิ์, 2551, หน้า 1-7; บังอร สิงห์ล่อ, 2551, หน้า 33-38; พงศกร ธวัชชัยวิรุทธ์, 2552, หน้า 104-114; พัชรี ศรีงาม, 2553, หน้า 119-124; นริศรินทร พันธเพชร, 2554, หน้า 36-41; ไสภิณ จิตไพศาล, 2557, หน้า 5) แล้วนำมาสังเคราะห์กำหนดเป็นตัวแปรใน การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การ บริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย

1. การสนับสนุนจากองค์กรอื่น
2. ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน
3. การขยายตัวของสมาชิก
4. การบริหารจัดการ
5. การมีส่วนร่วม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จึงกำหนดประชากรผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลคือ เจ้าหน้าที่ในสำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลกและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแกและองค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 17 คน เพื่อกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท

2. การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ให้ข้อมูลคือ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแกและองค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 12 คน เพื่อยืนยันปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท

ขอบเขตทางด้านพื้นที่

การศึกษานี้มีขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษา คือ เขตพื้นที่กองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สวัสดิการชุมชน หมายถึง การสร้างหลักประกันเพื่อ ความมั่นใจแก่คนในชุมชน หมายความว่ารวมถึงทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทั้งในรูปแบบของสิ่งของ เงินทุน น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่ เกิด เจ็บ ตาย โดยเป็นผู้ให้อย่างมีคุณค่าและรับอย่างมีศักดิ์ศรี

2. กองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง เป็นกองทุนที่เกิดจากการรวมตัวของประชาชนในพื้นที่หนึ่งๆ ด้วยความสมัครใจ เช่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ฯลฯ ที่ประสงค์จะดูแลซึ่งกันและกันตั้งแต่ เกิดจนตาย บนพื้นฐานของ ความเอื้ออาทรต่อกัน กองทุนสวัสดิการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ประสบความสำเร็จ หมายถึง กองทุนที่มีสภาพการดำเนินงานในเรื่องจำนวนสมาชิก ความมั่นคงทางการเงิน การบริหารจัดการ การช่วยเหลือสมาชิก โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มี 2 กองทุนที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก และกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท องค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หมายถึง ส่วนประกอบของการดำเนินงานที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การสนับสนุนจากองค์กรอื่น หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันพัฒนาองค์กร พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านการให้คำปรึกษาการประสานงานให้การสนับสนุน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเวลาและสถานที่ ให้การดำเนินงานจัดสวัสดิการชุมชนบรรลุเป้าหมายของกองทุน

3.2 ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน หมายถึง การส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักพึ่งตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตามแนวคิด “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงทุน ภายในการจัดสวัสดิการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และช่วยลดปัญหาความต้องการของชุมชน ทั้งสวัสดิการที่ใช้เงินกองทุนและสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกันโดยไม่ต้องใช้เงิน

3.3 การขยายตัวของสมาชิก หมายถึง สมาชิกที่เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอจนครอบคลุมประชากรทั้งตำบล การกระจายทุกช่วงวัย ทำให้กองทุนสวัสดิการเป็นที่รู้จัก ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในตำบล ยังมีสมาชิกมากเงินสมทบจะมีมากความเสี่ยงในการที่จ่ายเงินสวัสดิการจะยิ่งน้อยลงเพราะมีการกระจายความเสี่ยงออกไปมากขึ้นกองทุนที่มีสมาชิกน้อยจะมีความเสี่ยงมากกว่ากองทุนที่มีสมาชิกมาก

3.4 การบริหารจัดการ หมายถึง คณะกรรมการกองทุนมีการวางแผนในการบริหารงานที่ชัดเจน มีการจัดสวัสดิการชุมชนให้กับสมาชิกได้อย่างครอบคลุม ยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการนำบุคลากรภายนอกที่มีความรู้มาช่วยบริหารจัดการงานในกองทุน

3.5 การมีส่วนร่วม หมายถึง ร่วมกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ร่วมวางแผน ร่วมเสนอความคิดเห็นในการจัดสวัสดิการ ร่วมรับสวัสดิการทุกประเภทที่กองทุนจัดขึ้นตามข้อบังคับ ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน ตลอดจนร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชน สามารถนำปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนไปใช้ในการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ การขอรับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรอื่น การมีส่วนร่วม และนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดทฤษฎี เพื่อเป็นพื้นฐานทางความคิดและเพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดในการใช้ปฏิบัติการวิจัย โดยนำเสนอหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม
2. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการขององค์กรชุมชน
3. แนวคิดการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดการบริหารจัดการ
5. การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท
6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท
7. บริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

วันทนีย์ วาสิกะสิน (2536, หน้า 60-61) เห็นว่า สวัสดิการทางสังคมเป็นเรื่องของทุกคนในสังคม เพราะคำว่าสวัสดิการหรือสวัสดิภาพมีความหมายในแง่การอยู่ดีกินดี (Social Well-Being) ของทุกคนไม่เฉพาะผู้ยากไร้เท่านั้น แต่เป็นของทุกคนในโลกนี้ตามปรัชญา สากลขององค์การสหประชาชาติในเรื่องสิทธิมนุษยชนกล่าวว่า ทุกคนได้รับการตอบสนองในความต้องการขั้นพื้นฐาน ดังนั้นรัฐจะต้องจัดบริการพื้นฐานเป็นการให้ทีมงานทำ เพื่อจะมีเงินซื้อเสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค จัดให้มีสถานพยาบาลสำหรับประชาชนเมื่อเจ็บป่วย ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในเมืองหรือชนบทที่อยู่ห่างไกล

ธีระ ศรีธรรมรักษ์ (2538, หน้า 18-19) กล่าวสรุปว่า งานสวัสดิการสังคม คือระบบการบริการสังคมและสถาบันเพื่อช่วยเหลือบุคคล กลุ่ม ให้ได้รับความพอใจ ในมาตรฐานการดำรงชีวิตและสุขภาพ การมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และสังคมเปิดโอกาสให้เขาได้พัฒนาตนเองได้ภายใต้

ความสามารถที่มีอยู่ ตลอดจนการสร้างเสริมสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ประสานสอดคล้องกับความต้องการของครอบครัวและชุมชน ยังรวมถึงกิจกรรมที่รับและเอกชนทุกระดับ จัดให้มีขึ้นเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ทั้งในยามปกติและในยามที่เขาประสบปัญหาของตน ทั้งนี้ด้วยอาศัยวิธีการสังคมสงเคราะห์เป็นหลัก ดังนั้นสวัสดิการสังคมจึงหมายความว่า รวมถึง กฎหมาย โครงการสิทธิประโยชน์และบริการ ซึ่งเป็นหลักประกันและแรงจูงใจให้เกิดการจัดสรรระบบเพื่อการตอบสนองความต้องการของสังคมที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนและปฏิบัติหน้าที่ตามที่สังคมกำหนด สวัสดิการสังคมจึงมีขอบเขต ครอบคลุมบริการต่างๆ มากมาย เช่น การรักษาความมั่นคงทางรายได้ การศึกษา การพัฒนา การแพทย์ การฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาเมือง ที่อยู่อาศัย สวัสดิการสังคมทำให้เกิดการจัดสรรบริการโดยตรงแก่ บุคคล กลุ่มและชุมชน เพื่อการคุ้มครองบุคคลทุกกลุ่มอายุ กลุ่มอาชีพและกลุ่มรายได้ โดยผู้ที่สมควรได้รับสวัสดิการมีได้หมายถึงเฉพาะแต่คนยากจนเท่านั้น แต่หมายถึงคนที่ไม่ยากจน ที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้วย สวัสดิการสังคมจึงต้องเป็นสิ่งที่ให้กับทุกคนที่สมควรจะได้รับ

ระพีพรรณ คำหอม (2545, หน้า 14-15) กล่าวว่า สวัสดิการ หมายถึง ระบบการจัดสรร และจัดบริการสังคมในลักษณะของโครงสร้างหรือบริการต่างๆ ให้กับคนทุกคนในสังคม โดยเน้นสิทธิความเท่าเทียมกัน ที่จะได้รับบริการอย่างเป็นธรรมและมีความเสมอภาคเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคมการพัฒนาสังคมโดยรวม รวมทั้งระบบความมั่นคงทางสังคมของคนทุกคนในสังคม

ณรงค์ เพชรประเสริฐ (2546, หน้า 2) ได้อธิบายความหมายของ “สวัสดิการสังคม” ว่า สวัสดิการสังคมนั้น มีความหมายเชิงกว้างในฐานะบริการหรือโครงการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยไม่จำแนกฐานะและชนชั้น โดยบริการสวัสดิการสังคมอาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะกว้างๆ ดังนี้

1. สวัสดิการสังคมที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือบำบัดรักษา ทดแทน และฟื้นฟู เช่น การฟื้นฟูเด็กที่กระทำความผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก รับเด็กเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์หรือการจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ให้แก่เด็ก การปรับปรุงสภาพด้านกายภาพในชุมชนแออัด เป็นต้น
2. สวัสดิการสังคมที่มุ่งเน้นการป้องกันปัญหา เช่น การฝึกอาชีพให้กับเยาวชน การให้บริการด้านสาธารณสุขมูลฐาน เป็นต้น
3. สวัสดิการสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านศักยภาพ ความคิด จิตใจ ทักษะชีวิต เช่น การฝึกอบรมและพัฒนาความคิด ความเป็นผู้นำ การพิทักษ์สิทธิพื้นฐานของประชาชน การพัฒนาชุมชน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการแห่งชาติ (2546) ให้ความหมายของ สวัสดิการสังคมว่า เป็นการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้มั่นคง การกระบวนกรยุติธรรมและบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิที่ประชาชนจะ ต้องได้รับและการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม ทุกระดับ

เบญจวรรณ เนียมพลับ (2547, หน้า 13) กล่าวว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคมเพื่อป้องกัน แก้ไข และพัฒนาสังคม โดยการจัดบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนและความมั่นคงทางสังคม ในระดับมาตรฐาน และเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเป็นธรรมในสังคม โดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการนั้นๆ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549) ได้ให้ความหมายของสวัสดิการทางสังคม หมายถึงการจัดสวัสดิการต่างๆ ของภาครัฐและเอกชน ในลักษณะของการช่วยเหลือและส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี (Quality of Life) และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

กล่าวโดยสรุป การจัดสวัสดิการสังคมเป็นสวัสดิการในลักษณะของการช่วยเหลือประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางการศึกษา ที่อยู่อาศัย รวมถึงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้มีรายได้ อยู่ดี กินดี ตลอดจนกิจกรรมที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่จัดให้มีขึ้นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยกิจกรรมต่างๆ จะนำไปสู่การแก้ไข และเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนั้นๆ ได้

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการขององค์กรชุมชน

จุฑาทิพย์ ภัทราวาส (2540, หน้า 27-35) ได้กล่าวถึงการจัดสวัสดิการชุมชน ไว้ดังนี้

1. การจัดสวัสดิการจากฐานองค์กรการเงินชุมชน ปัจจุบันองค์กรการเงินชุมชน ประเภทต่างๆ ได้ให้ความสนใจกับการจัดสวัสดิการชุมชนมากขึ้น องค์กรการเงินบางประเภทจัดตั้งขึ้นมาโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสวัสดิการโดยเฉพาะ หรืออาจกล่าวได้ว่า “เงินเป็นเครื่องมือ เป้าหมายคือ สวัสดิการชุมชน” จุดแข็งของการจัดสวัสดิการโดยฐานกลุ่มออมทรัพย์

1.1 มีฐานเงินของตนเองทำให้คิดระบบสวัสดิการได้ตามปัญหา ความต้องการ และวงเงินที่มีอยู่ โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแหล่งเงินทุนภายนอก แต่ถ้ารัฐเข้ามามีสมทบก็จะช่วยให้ทำงานได้กว้างขึ้น/เร็วขึ้น

1.2 คนในชุมชนรู้จักกัน รู้ข้อเท็จจริง ทำให้ไม่ต้องกรอกเอกสารมาก หรือส่งหลาย
ขั้นตอน

1.3 ระเบียบกติกา การจ่ายสวัสดิการคล่องตัว

1.4 การใช้สวัสดิการเป็นแรงจูงใจในการออม

2. การจัดสวัสดิการชุมชน โดยฐานการผลิต/ธุรกิจชุมชน จากภูมิปัญญาดั้งเดิมในการทำมาหากินที่สั่งสมมายาวนาน ประกอบกับการได้มีโอกาสไปดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้การสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงาน ทำให้ชุมชนหลายแห่งสามารถจัดสวัสดิการจากฐานการผลิตภายในชุมชน หรือจากกลุ่มที่รวมตัวทำธุรกิจชุมชนได้

3. การจัดสวัสดิการ โดยฐานทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อมหลายชุมชนได้หันมาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ความอุดมสมบูรณ์กลับคืนมา ทำให้ชุมชนมีแหล่งอาหารที่มั่นคงสามารถลดรายจ่ายและสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นได้ รวมทั้งเป็นกองทุนที่จะกลับคืนมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืนต่อไป

4. การจัดสวัสดิการจากฐานอุดมการณ์/ศาสนานอกรีตชุมชนหลายประเภทได้นำคำสอน/แนวปฏิบัติตามหลักศาสนาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดสวัสดิการมากขึ้น

5. การจัดสวัสดิการ โดยฐานชุมชนเมือง สวัสดิการที่สำคัญของชุมชนแออัด คือ
เรื่องบ้าน

6. การจัดสวัสดิการ โดยผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุในปัจจุบันมีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุเป็นเครือข่ายฯ หรือองค์กรเพื่อจัดสวัสดิการให้กว้างขวาง ครอบคลุมยิ่งขึ้น

7. การจัดสวัสดิการผู้ยากลำบาก โดยเครือข่ายองค์กรชุมชน สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม (SIF) สนับสนุนงบประมาณในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ความตื่นตัวในการจัดสวัสดิการโดยชุมชนที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดสวัสดิการผู้ยากลำบาก ได้มีเครือข่ายองค์กรชุมชนดำเนินการประมาณ 500 เครือข่าย สามารถจำแนกรูปแบบการจัดสวัสดิการองค์กรชุมชนได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

7.1 จัดในลักษณะกองทุนสงเคราะห์ ส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายองค์กรชุมชนที่ทำงานในเชิงสงเคราะห์อยู่แล้ว เช่น เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นต้น

7.2 จัดในลักษณะกองทุนสงเคราะห์ร่วมกับกองทุนหมุนเวียน ลักษณะกองทุนสงเคราะห์ใช้จ่ายเป็นเงินสงเคราะห์รายเดือน ซึ่งเงินจะหมดไปถ้าไม่มีการเพิ่มเติมเหมือนกับประเภท

กองทุนหมุนเวียน ส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนทุนอาชีพ ซึ่งคืนเงินต้นไว้ที่กองทุนเดิม ส่วนดอกเบี้ยเพิ่มในกองทุนสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือผู้ยากลำบากรายอื่นต่อไป

7.3 การสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการสมทบอัตรา 1:1 ตามวงเงินกองทุนสวัสดิการกลุ่มออมทรัพย์ที่มีอยู่เดิม โดยมีเงื่อนไขว่าใช้เฉพาะดอกผลที่เกิดขึ้น และเครือข่ายต้องรับผิดชอบสวัสดิการผู้ด้อยโอกาส

ประเวศ วะสี (2541, หน้า 42) ให้ความหมายว่ากองทุนสวัสดิการชุมชน ว่า หมายถึง กองทุนที่ชาวบ้านรวมตัวกันออมทรัพย์เพื่อให้กู้ยืมไปประกอบอาชีพ และนำผลประโยชน์ที่ได้ส่วนหนึ่งไปจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก เช่น การศึกษา การป่วย การตาย ทั้งนี้โดยชาวบ้านเป็นผู้จัดการเอง

ผวก ตรีถวัลย์ (2542, หน้า 35-37) ได้กล่าวถึงการจัดสวัสดิการชุมชน ว่าเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชน เป็นธุรกิจชุมชน และอุตสาหกรรมชุมชน ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นไม่ควรเน้นแบ่งปันในหมู่สมาชิกเท่านั้น แต่ควรเน้นไปในทางสวัสดิการครบวงจร คือ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นต้องรับผิดชอบต่อบุคคลในชุมชนตั้งแต่เกิดจนถึงวันตาย ซึ่งจะปรากฏในรูปกองทุนต่างๆ เท่าที่จำเป็น

วิชิต นันทสุวรรณ (2544, หน้า 38) กล่าวถึงกองทุนสวัสดิการ คือ รูปแบบการจัดการที่นำเอาวิธีการหมุนเวียน ในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่มาพัฒนาระบบทุนของชุมชนเพื่อลดการพึ่งพาทุนจากภายนอก และการสูญเสียทรัพยากรในชุมชน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2544, หน้า 2) ได้ให้ความหมาย สวัสดิการชุมชนว่า หมายถึง การสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงแก่คนในชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาจอยู่ในรูปสิ่งของ เงินทอง น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ผลของการจัดสวัสดิการชุมชนที่สำคัญ เช่น ก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่าย เกิดความสัมพันธ์ มิตรไมตรีที่ดีของคนในชุมชน รู้สึกมั่นคง ภาคภูมิใจ อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข

กนกศักดิ์ แก้วเทพ (2544, หน้า 71-172) สรุปแนวคิดสวัสดิการชุมชนได้ดังนี้

1. สวัสดิการชุมชนเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเกิดความร่วมมือของคนในชุมชนในกระบวนการแก้ไขปัญหา นับตั้งแต่ตระหนักถึงปัญหา การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน ตลอดจนการหาแนวทางหรือวิธีการแก้ไข การตัดสินใจ ตลอดจนการดำเนินการและประเมินผลร่วมกัน

2. สวัสดิการชุมชนเกิดจากความสามารถในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือสนองตอบต่อความต้องการภายในชุมชนในด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและมีรายได้ และความมั่นคงของคนภายในชุมชน โดยทั้งนี้อาจมีการระดมทรัพยากรจากภายในและภายนอกมาใช้ในการดำเนินการสนองตอบต่อความต้องการและปัญหา ซึ่งมีเป้าหมายนำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชนได้ในที่สุด

3. สวัสดิการชุมชนเกิดจากกิจกรรมการพัฒนาที่มีได้พัฒนาความมั่นคงด้านรายได้เพียงอย่างเดียว แต่เพื่อพัฒนาด้านจิตใจในด้านคุณค่าของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. กิจกรรมสวัสดิการชุมชนจะดำเนินต่อไปได้ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชน เป็นกิจกรรมที่มีได้แยกคนออกจากวิถีชีวิตครอบครัวและชุมชนภายในบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม

5. วิวัฒนาการของสวัสดิการสังคมไทยในยุคดั้งเดิมนั้นมีรากฐานมาจากศาสนาและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ศาสนาพุทธได้หล่อหลอมให้คนไทยมีความเมตตากรุณาเอื้ออาทร พร้อมให้ความช่วยเหลือต่อผู้ตกทุกข์ได้ยาก ในขณะที่วัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมของชุมชนที่แฝงอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านสะท้อนให้เห็นถึงการแบ่งหน้าที่ในการดูแลสวัสดิภาพและความสุขของสมาชิกที่พบได้เสมอในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การทำบุญ การลงแขกเกี่ยวข้าว การรักษาสาธารณสุข สมบัติร่วมกัน ระบบการจักเหมืองฝาย การรักษาดินนาสาธารณะ การรักษาป่าชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจรวมเรียกได้ว่าเป็นระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันระหว่างชาวบ้านผ่านทางครอบครัวและชุมชนในลักษณะของ “วัฒนธรรมพื้นบ้าน” ถือได้ว่าทำให้สวัสดิการชุมชนเป็นสวัสดิการที่มีจิตวิญญาณ

ชัยวัฒน์ หน่อรัตน์ (2546) เห็นว่าการจัดสวัสดิการชุมชนมีความสัมพันธ์และสำคัญต่อเศรษฐกิจชุมชน และจำแนกประเภทของสวัสดิการชุมชนในทำนองเดียวกับหลักการแบ่งประเภทของสวัสดิการสังคม กล่าวคือ สวัสดิการชุมชนประกอบด้วย

1. การบริการชุมชน หมายถึงสวัสดิการเพื่อจัดเตรียมการจัดการกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การอยู่ การกิน การใช้ สุขภาวะทางร่างกายและจิตใจ โดยสมาชิกที่เข้มแข็งเหมือนกันร่วมกันจัด

2. การประกันชุมชน หมายถึงสวัสดิการจากกระบวนการแจกจ่ายและบริโภคของเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การประกันครอบครัว ประกันชุมชน ประกันสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยสมาชิกที่เข้มแข็งจัดให้แก่สมาชิกที่อ่อนแอชั่วคราว

3. การอนุเคราะห์ชุมชน หมายถึงสวัสดิการจากกระบวนการแจกจ่ายและบริโภคทางเศรษฐกิจชุมชน (ให้เปล่า เหนือการติดยึดวัตถุ) เช่น งานบุญ การแบ่งปัน โดยสมาชิกเข้มแข็ง/ฆราวาส จัดให้แก่สมาชิกอ่อนแอถาวร/ไม่ใช่ฆราวาสเป็นที่น่าสังเกตว่า การจัดประเภทของชัยวัฒน์คำนึงถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้และผู้รับในลักษณะที่เป็นการพึ่งพาอาศัยกันในชุมชน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2546, หน้า 43-46) ได้สรุปบทเรียนจากการจัดเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างผู้นำชาวบ้านที่ทำเรื่องสวัสดิการ และสรุปเป็นหลักการสำคัญในการจัดสวัสดิการชุมชน ซึ่งมีลักษณะหลากหลาย ดังนี้

1. ทำจากสิ่งที่เป็นจริง ไม่ใช่ลอกเขามาทั้งหมด สวัสดิการชุมชนต้องสอดคล้องกับวิถีของแต่ละพื้นที่ ตั้งใจทำ โดยลอกเลียนแบบไม่ได้ ต้องดูว่าคนที่ชุมชนคิดอย่างไร กลุ่มมีเงินเท่าไร

ชุมชนเป็นอย่างไร มีรากเหง้า มีกลไกอย่างไร แล้วจึงกำหนดอนาคตต่อไปว่าชุมชนจะเป็นอย่างไรด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์แก่ผู้ด้อยโอกาส

2. เริ่มจากเล็กไปใหญ่ ทำแบบค่อยเป็นค่อยไป หากคิดจัดสวัสดิการแบบรวดเร็วเกินไป โดยที่คนไม่พร้อม ไม่มีส่วนร่วม ไม่รู้สึกเป็นเจ้าของ ก็จะเป็นการทำเกินกำลัง ไม่เกิดสวัสดิการที่เป็นของคนในชุมชน

3. เงินเป็นเพียงเครื่องมือไม่ใช่เป้าหมาย การใช้จ่ายเงินสร้างเงื่อนโซ่ ทำให้คนอยากทำงาน อยากทำดี เช่น ใครทำงานเพิ่ม จ่ายเงินสมทบให้ ใครบริหารเงินให้งอกเงยขึ้นมาจะจ่ายสมทบให้สิ่งสำคัญคือ การให้ความคิด ทำให้คนคิด ทำให้คนคิดพึ่งตนเอง ทำความดี ทำงานสร้างเงิน หากมีเงินสนับสนุนควรให้ตามความจำเป็นและพอดี ไม่ใช่ใช้เงินเป็นเป้าหมายหรือหาเงินมาแจกจ่าย

4. ระบบสวัสดิการที่ดีต้องช่วยเหลือแบบไม่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกในชุมชน ควรให้ทุกคนได้ แต่มุ่งเน้นคนยากจนและด้อยโอกาส ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยตกลงกติกาและใช้ร่วมกัน

5. เป็นองค์กรที่ทุกอย่างเชื่อมโยงเข้าหากัน กิจกรรมทุกอย่างสามารถก่อให้เกิดสวัสดิการได้ทุกเรื่อง ตั้งแต่เกิดจนตาย กับคนทุกเพศทุกวัย การสร้างสวัสดิการจะเริ่มจากเรื่องใดก็ได้ การเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ เข้าหากัน ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมโยงกับคนมาทำกิจกรรมร่วมกัน ดูแลซึ่งกันและกัน อาทิ ผู้สูงอายุได้ทำบุญ พบปะกันทุกวันพระ เด็กได้เรียนรู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุ และช่วยดูแลผู้สูงอายุ หรือการเชื่อมโยงคนกับธรรมชาติ คนสามารถเรียนรู้อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้ เช่น การดูแลรักษาป่า ทำให้มีแหล่งอาหาร น้ำ และเชื่อมโยงไปสู่การจัดสวัสดิการ เช่น

จากออมทรัพย์ ----> ธุรกิจชุมชน ----> สวัสดิการ

จากการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ---> ออมทรัพย์---> ธุรกิจชุมชน---> สวัสดิการ

จากวัฒนธรรมภูมิปัญญา ----> การดูแลทรัพยากร ----> สวัสดิการ ฯลฯ

6. ต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ คนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับเสมอ (ไม่ใช่ฝ่ายหนึ่งหามาให้ อีกฝ่ายหนึ่งรอรับ) จึงเป็นความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน และมีศักดิ์ศรี เช่น จัดเงื่อนโซ่ที่ทุกคนมีส่วนร่วมจ่ายสมทบ กันเงินบางส่วนเติมเข้ากองทุน นำดอกผลกองทุนบางส่วนขยายกิจกรรมต่อ ทำให้ทุกคนในกลุ่ม/ชุมชนสามารถเป็นเจ้าของทุนและได้รับสวัสดิการไปในเวลาเดียวกัน

7. ต้องทำด้วยความรักและอดทน โดยจะต้องมีความศรัทธาเชื่อมั่นว่าชาวบ้านสามารถสร้างสวัสดิการของตนเองได้ รักที่จะทำงานเพื่อชุมชน เพื่อส่วนรวม อดทนต่อความไม่ตรงกัน ยอมรับการคิดค้น ตำนาน โดยถือว่าเป็นครู เป็นบทเรียนที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนา ทำให้ฉลาดขึ้น ทำงานได้ดีขึ้น

วิชิต นันทสุวรรณ (2547, หน้า 77) ได้กล่าวถึงสวัสดิการชุมชน โดนเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งระบบของชุมชน ในเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนยั่งยืน (Sustainable Community) ว่ามี 10 ระบบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นกระบวนการ ได้แก่ ระบบคุณค่า ระบบการเรียนรู้ ระบบเกษตรยั่งยืน ระบบทุนชุมชน ระบบธุรกิจชุมชน ระบบอุตสาหกรรมชุมชน ระบบสิ่งแวดล้อม ระบบการรักษาสุขภาพของชุมชน ระบบการจัดการของชุมชน และระบบสวัสดิการชุมชน สำหรับระบบสวัสดิการชุมชนนี้ การคิดในครั้งแรกของชุมชน คือ ชาวบ้านต้องมีสวัสดิการเหมือนข้าราชการ เมื่อรัฐให้ไม่ได้ชุมชนต้องดำเนินการเอง จึงมีกองทุนที่เกิดขึ้นจากการนำผลกำไรของกองทุนชุมชนต่างๆ มาจัดสรรเป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าทำศพ บำนาญ ฯลฯ เมื่อสำเร็จแล้วพบว่าเป้าหมายที่สำคัญของระบบสวัสดิการชุมชน คือ การสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตร่วมกัน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2550, หน้า 7) ให้ความหมายสวัสดิการชุมชน คือ การสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงแก่คนในชุมชนซึ่งหมายความรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้คนในชุมชนดีขึ้น อาจอยู่ในรูปสิ่งของเงินทอง น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่ เกิดจนตาย ผลของการจัดสวัสดิการชุมชนที่สำคัญ เช่น ก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย เกิดความสัมพันธ์/มิตรไมตรีที่ดีของคนในชุมชนรู้สึกมั่นคง ภาคภูมิใจ อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมีความสุข

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2550, หน้า 12) กล่าวถึงหลักการจัดสวัสดิการชุมชนว่า สวัสดิการชุมชนมิใช่เรื่องที่เน้นเรื่องตัวเงินแบบสงเคราะห์ แต่มุ่งสร้างความมั่นคงอย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข จึงเป็นเรื่องที่คนในชุมชนจะเป็นผู้ร่วมกันสร้างให้เป็นของชุมชนและเพื่อคนในชุมชนเอง ดังนั้นชุมชนจึงควรเป็นผู้จัดการเองโดยรัฐหรือองค์กรภายนอกเป็นเพียงผู้หนุนเสริมแบบเคียงบ่าเคียงไหล่ (ไม่ใช่สัมพันธ์กันแบบผู้ให้กับผู้รับ) ทั้งนี้ การจัดสวัสดิการของชุมชนสามารถสอดแทรกไว้ได้ในทุกกิจกรรม ริเริ่มแล้วต่อยอดกันเรื่อยไป ภายใต้ความพร้อมและความเห็นชอบร่วมกันของชาวชุมชนเอง แนวคิดและหลักการจัดสวัสดิการชุมชน จึงมีประเด็นในการพิจารณา คือสวัสดิการชุมชนจะเกิดประโยชน์กับใครบ้าง ผู้ที่ได้ประโยชน์จากสวัสดิการชุมชน ได้แก่ทุกคนในชุมชน รวมทั้งคนในสังคม โดยผู้ด้อยโอกาสจะได้รับการช่วยเหลือให้มีโอกาสมีส่วนร่วมและสามารถเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับอย่างมีศักดิ์ศรี ผู้ที่อยู่ในภาวะปกติได้รับการป้องกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ส่วนผู้ที่มีความพร้อมทางการเงิน จะได้รับความอบอุ่น น้ำใจเมตตา มีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ทุนสนับสนุน จึงกล่าวได้สวัสดิการชุมชนกลุ่มที่ได้รับประโยชน์คือกลุ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงตาย

กล่าวโดยสรุป สวัสดิการชุมชนเป็นกระบวนการของชุมชนที่สร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการจัดการตนเอง การให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้การดูแลเอาใจใส่กันและกัน รวมถึงทุกอย่างที่จะทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอย่างที่กำลังใจ กำลังทรัพย์ และความรู้ เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงตาย

แนวคิดการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ทรงวุฒิ เรื่องวาทะศิลป์ (2550, หน้า 45) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุก ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาจับทาบพร้อมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สัญญา เคนนาภูมิ (2551, หน้า 11) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิดร่วม ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจาก ชุมชนโดยส่วนรวมนั้น

ประพันธ์พงศ์ ชิมพงษ์ (2551, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลงความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะมีมากพอจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการ กล่าวคือต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วม ปฏิบัติการนั้น และเหตุผลที่คนมาร่วมปฏิบัติการได้จะต้องตระหนักว่า การปฏิบัติการทั้งหมดโดยกลุ่ม หรือในนามของกลุ่มหรือกระทำการผ่านองค์กร ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวที่ทำให้การปฏิบัติการบรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ

สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์ (2551, หน้า 9-10) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของ บุคลากรว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ตัดสินใจในการปฏิบัติงานและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวของบุคลากรเอง การที่จะสามารถทำให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของบุคลากรให้ดีขึ้นนั้นผู้นำจะต้องยอมรับ ในปรัชญาการพัฒนาว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของส่วนรวมในองค์กร

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, หน้า 16) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่ม บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

โสภณ จิตไพศาล (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจกำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชน/กลุ่ม/องค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ

และควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ สามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน/ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ความสามารถและการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเป็นอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานพัฒนาต่างๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, หน้า 24-25) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. จำแนกตามกระบวนการบริหาร
 - 1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 1.3 การมีส่วนร่วมในการจัดองค์การ
 - 1.4 การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
 - 1.5 การมีส่วนร่วมในการใช้อิทธิพล
 - 1.6 การมีส่วนร่วมในการประสาน
 - 1.7 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม
 - 2.1 การมีส่วนร่วมประชุม
 - 2.2 การมีส่วนร่วมในการออกเงิน
 - 2.3 การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
 - 2.4 การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
 - 2.5 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
 - 2.6 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
3. จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม
 - 3.1 ระดับของการมีส่วนร่วมเทียม
 - 3.2 ระดับของการมีส่วนร่วมบางส่วน
 - 3.3 ระดับของการมีส่วนร่วมที่แท้จริง
4. จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม
 - 4.1 การมีส่วนร่วมโดยตรง
 - 4.2 การมีส่วนร่วมโดยอ้อม

ศิริกุล กสิวิวัฒน์ (2546, หน้า 35) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมของประชาชนอาจเป็นไปด้วยความเต็มใจสมัครใจ หรืออาจจะเกิดขึ้นอย่างฉับพลันหรือเกิดจากการชักชวนให้เข้าร่วม

ปารีชาติ วลัยเสถียร (2546, หน้า 15) สรุปลักษณะการมีส่วนร่วม อาจแบ่งโดย

1. การสนับสนุนทรัพยากร คือ การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือการช่วยทำกิจกรรม คือ การเข้าร่วมในการวางแผน การประชุมแสดงความคิดเห็น การดำเนินการ การติดตาม และการประเมินผล
2. อำนาจหน้าที่ของผู้เข้าร่วม คือ เป็นผู้ริเริ่ม เป็นกรรมการ เป็นสมาชิก ซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมนี้แสดงถึงระดับอำนาจของผู้เข้าร่วมจึงมีการโต้แย้งว่า การมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการพัฒนาความสามารถของประชาชน เป็นเพียงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเพียงบางส่วนเพราะในหลายกรณี ประชาชนไม่มีโอกาสเข้าร่วมในการตัดสินใจ ทางออกที่ควรเป็น คือ การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) แก่ประชาชน

มณฑล จันท์แจ่มใส (2551, หน้า 10) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลจะต้องมีและเกิดขึ้นมาโดยตลอด ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ การบริหารจัดการดำเนินงานตามแผน การเสียสละกำลัง แรงงานของบุคคล ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ กำลังเงินหรือทรัพยากรที่มีอยู่

ประชุม สุวดีถิ (2551) ได้กล่าวถึงลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคลเกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. เป็นบุคคลที่จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มี ศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น จะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการวางแผนการบริหารจัดการ การบริการองค์กรตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
2. เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้นั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรม และกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้
3. เป็นบุคคลที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความเต็มใจ สมัครใจที่จะเข้าร่วมเล็งเห็นผลประโยชน์ของการเข้าร่วม จะต้องไม่เป็นการบังคับหรือ ผลักดันให้เข้าร่วมโดยที่ตนเองไม่ประสงค์จะเข้าร่วม
4. เป็นบุคคลที่ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีโอกาสที่จะเข้าร่วม ซึ่งถือว่าเป็นการกระจายอำนาจให้กับบุคคลในการตัดสินใจ และกำหนด กิจกรรมที่ตนเองต้องการในระดับที่เหมาะสม บุคคลจะต้องมีโอกาสและมีความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเอง

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจ

แนวคิดการบริหารจัดการ

สมยศ นาวิการ (2547, หน้า 64) ได้กล่าวถึง กุลิก (Gulick) ที่ใช้ POSCORB อธิบายหน้าที่การบริหารแยกได้ดังนี้ คือ

1. การวางแผน (Planning) ผู้บริหารต้องตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอย่างไร กำหนดเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาวขององค์การ และการวางแผนทาง ในการกระทำดังกล่าวนี้ ผู้บริหารจะต้องพยากรณ์ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เช่น แผนงานที่วางไว้เพื่อภาวะเศรษฐกิจที่รุ่งเรืองไม่อาจจะนำไปใช้ได้ ในทางปฏิบัติในสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ
2. การจัดองค์การ (Organization) ผู้บริหารต้องตัดสินใจเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่จำเป็นต่อการดำเนินงานให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารต้องกำหนดแบบขององค์การเพื่อปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้
3. การบริหารงานบุคคล (Staffing) การบริหารงานบุคคลเกี่ยวข้องกับการจัดหาบุคคลที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน เมื่อผู้บริหารได้กำหนดตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมในหน้าที่การจ้างองค์การแล้ว หน้าที่การจ้างองค์การและการบริหารบุคคลเป็นงานที่ต้องปฏิบัติอยู่เรื่อยๆ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งและบุคคล
4. การสั่งการ (Commanding) หน้าที่เกี่ยวกับการสั่งการเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลในองค์การ เป็นสืบเนื่องมาจากสมาชิกทุกคนภายในองค์การต่างรวมพลังเพื่อบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารมีหน้าที่ออกคำสั่ง ซึ่งแนะผู้ใต้บังคับบัญชาว่าจะต้องปฏิบัติงานอย่างไรเมื่อไหร่ และต้องเป็นที่แน่ใจได้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาทราบถึงความต้องการของผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน
5. การประสานงาน (Coordinating) การปฏิบัติงานของสมาชิกขององค์การต้องมีความเกี่ยวข้องระหว่างกัน ดังนั้น การประสานงานจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
6. การทำรายงาน (Reporting) การทำรายงานเป็นหน้าที่เกี่ยวกับการรายงานผลการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางที่ใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงานได้ ในที่นี้รวมถึงการติดต่อสื่อสารด้วยการทำรายงานทำให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงความเป็นไปและเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จำเป็นต่อองค์การ

7. งบประมาณ (Budgeting) งบประมาณเป็นแผนงานชนิดหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากงบประมาณจะเป็นแผนงานชนิดหนึ่งแล้วงบประมาณยังเป็นแนวทางของการควบคุมด้วย

สุขุมวิทย์ ไสยโสภณ (2551, หน้า 93) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการ ซึ่งกล่าวถึงฟาโยล์ (Fayol) นักทฤษฎีการบริหารคนแรกที่ทำให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดการและการบริหาร และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ เขาเห็นว่าหน้าที่การบริหารจะต้องประกอบด้วยหน้าที่สำคัญ 5 ประการ เรียกว่า “Function of Administration” หรือ POCCC แม้ในปัจจุบันก็ยังยึดเหนี่ยวที่นี้อยู่ คือ การวางแผน (Planning) การจัดการ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling)

โสภณ จิตไพศาล (2557, หน้า 25) ได้กล่าวถึงแนวคิดหลักของ Fayol คือ หลักการบริหาร 14 หลักการ (Principle of Management) ที่เขาเห็นว่านักบริหารจะต้องมีหลักการบางอย่างใช้เป็นหลักในการบริหารได้เป็นการทั่วไปดังนี้

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) เป็นการแบ่งกันทำตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละคน
2. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) อำนาจหน้าที่เป็นสิทธิที่จะออกคำสั่งตามความรับผิดชอบ
3. เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) คือ ผู้ใต้บังคับบัญชาควรรับสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว หลักการนี้จะช่วยจัดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้
4. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of Direction) หมายถึง การที่มีแผนงานเดียว มีผู้บังคับบัญชาคนเดียวกันรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน
5. การรวมอำนาจ (Centralization) ความเหมาะสมระหว่างการรวมอำนาจและการกระจายอำนาจในองค์กร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะขององค์กรที่เป็นอยู่
6. ระเบียบวินัย (Discipline) หมายถึง การยอมรับในข้อตกลงหรือนโยบายระหว่างองค์กรกับผู้ปฏิบัติงาน โดยผู้ปฏิบัติงานจะต้องเชื่อฟังกฎข้อบังคับขององค์กร
7. ผลประโยชน์ของบุคลากรควรเป็นรองผลประโยชน์ส่วนรวม (Sub Ordination of the Individual Interest General Interest) หมายถึง ผลประโยชน์ขององค์กรต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว
8. การให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นธรรม (Remuneration of Personnel) คือ การจ่ายค่าตอบแทนในการทำงานที่เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของลูกจ้าง

9. สายบังคับบัญชา (Scalar Chain) คือ การบังคับบัญชาจะต้องเป็นไปตามหลักเอกภาพของการบังคับบัญชาทุกๆ คนในองค์การจะต้องรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวโดยการบังคับบัญชาจะลดลั่นกันลงมาเป็นลำดับจากระดับสูงถึงระดับล่าง

10. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Order) การใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ

11. ความเท่าเทียม (Equity) หมายถึง ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติต่อผู้ปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมภายใต้กฎเกณฑ์ที่ได้วางไว้

12. ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Tenure) กำหนดหลักการในการบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงานในองค์การ

13. ความคิดริเริ่ม (Initiative) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดริเริ่มต่างๆ ในการแก้ปัญหาขององค์การ

14. ความสามัคคี (Esprit de Corps) ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้ปฏิบัติงานมีความจงรักภักดี และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จจะต้องมีการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การสั่งการ การประสานงาน มีการแบ่งหน้าที่เป็นงานกันทำอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำรายงานและแผนการทำงาน รวมทั้งจะต้องมีการบริหารจัดการและการควบคุมงบประมาณ

การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2552, หน้า 31-35) หลักการสำคัญในการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

1. มุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดคุณภาพที่นำไปสู่ความเข้มแข็งที่ยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นหลัก โดยคำนึงถึงการจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณด้วย

2. เครือข่ายสวัสดิการชุมชนทุกระดับในพื้นที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม

3. ดำเนินการยกระดับและต่อยอดจากงานสวัสดิการชุมชนที่ชุมชนขององค์กรชุมชนดำเนินการอยู่ และบูรณาการกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับการพัฒนาองค์การการเงินชุมชน

4. ในกระบวนการทำงานต้องสร้างการเรียนรู้และการจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาสวัสดิการชุมชนทั้งในการปฏิบัติและวิชาการ

เป้าหมายดำเนินการ

1. สนับสนุนการพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่มีการจัดตั้งแล้วให้มีคุณภาพในการบริหารจัดการสามารถดูแลสมาชิกและผู้ด้อยโอกาสได้กว้างขวางทั่วถึง
2. สนับสนุนให้เกิดขยายผลการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนใหม่ให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบล เมืองทั่วประเทศ
3. การจัดตั้งและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนและกลไกการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด ของชุมชนและองค์กรต่างๆ ที่จัดอยู่ให้เกิดการบูรณาการและการบริหารจัดการที่ดีเอื้อต่อการจัดสวัสดิการโดยชุมชน
4. สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ และการจัดการความรู้เพื่อนำสู่การพัฒนา นโยบายและกฎหมายอย่างต่อเนื่อง พัฒนาการออมสู่บ้านภาคประชาชนสร้างความมั่นคงของชีวิต

กลไกการดำเนินงาน

1. ระดับชาติ

รัฐบาลแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชน มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธาน ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นรองประธาน ผู้แทนส่วนราชการ ประกอบด้วย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ นายกสมาคมนันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกสมาคมน้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย นายกสมาคมน้องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน 5 ภาคๆ ละ 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการ การพัฒนาสังคม กฎหมาย การเงิน อื่นๆ จำนวน 5 คน โดยมีผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

คณะกรรมการพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชนมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบนโยบาย แผนงาน และแผนงบประมาณการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน
2. กำกับดูแลการบริหารจัดการโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
3. ประสานงานระดับนโยบายกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการตามนโยบายสวัสดิการชุมชน

4. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือเพื่อปฏิบัติการ
 ใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2. ระดับจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร

ในแต่ละจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน เป็นรองประธาน คณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการ ได้แก่ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ท้องถิ่นจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ผู้แทนส่วนราชการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ผู้แทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนนายกเทศมนตรีที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัด ผู้แทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัด ผู้แทนชมรมธนาคารในจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 10-12 คน โดยมีผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน และผู้แทนพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการร่วมคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนกรุงเทพมหานครมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน เป็นรองประธาน คณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการ ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคม ผู้แทนส่วนราชการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย ผู้แทนชมรมธนาคารในจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 10-12 คน โดยมีผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และผู้แทนสำนักพัฒนาสังคม เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดมีบทบาทหน้าที่
 ดังนี้

1. กำหนดแนวทาง แผนงาน พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ
2. ประสานกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วน
 ท้องถิ่น ให้ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างบูรณาการ
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบคุณสมบัติ และโครงการขององค์กรสวัสดิการ
 ชุมชนที่เสนอรับการสนับสนุน
4. จัดระบบการติดตามประเมินผลและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการ
 ใดอย่างหนึ่ง

3. ระดับตำบล/ท้องถิ่น

ในตำบล/ท้องถิ่นที่มีการจัดกองทุนสวัสดิการชุมชน ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ
 ชุดหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่สมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนแต่ละแห่งดำเนินการคัดสรรกันเอง ซึ่ง

ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนที่มีบทบาทในการจัดสวัสดิการที่มาจากกลุ่มองค์กร/ สมาชิกสวัสดิการจากหมู่บ้าน/ ชุมชนต่างๆ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น วัด โรงเรียน สถานีอนามัย ฯลฯ

คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/ ท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ร่วมกัน จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน จัดระบบบริหารจัดการ จัดสวัสดิการ เชื่อมประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสนอโครงการเพื่อการสนับสนุนงบประมาณตามโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนและรายงานผลการดำเนินงานต่อสมาชิกและสาธารณะ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนที่ประชาชนออมทรัพย์ร่วมกันจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการ ชุมชนเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงของชุมชนฐานราก และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสังคมในการพัฒนาสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยหลักการประชาชนออม 1 ส่วน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบ 1 ส่วน และรัฐบาล 1 ส่วน โดยมอบให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบดำเนินการนั้น กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า การสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะโดยยึดประโยชน์สุขที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ จึงเห็นควรแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการโดยมีหลักการและแนวทาง (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0891.4/ว 2502 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2553 เรื่อง แนวทางสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ดังนี้

1. หลักการดำเนินงาน

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการสร้างหลักประกันความมั่นคงของชุมชนฐานราก พื้นฟูทุนทางสังคม และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

1.2 ส่งเสริมประชาชนให้มีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดบริการสาธารณะ ทั้งด้านการสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส การบำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล การจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง

1.3 การสนับสนุนและการสมทบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นงบประมาณเพื่อให้ประชาชนมีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่ต้องได้รับการดูแลในชุมชน และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้รวมตัวกันเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2. แนวทางการสนับสนุนและสมทบงบประมาณ

2.1 การสนับสนุนให้ประชาชนจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน

2.1.1 สนับสนุนให้ประชาชนมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ หลักการ และวิธีการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ทั้งการประชุมชี้แจง การศึกษาดูงานพื้นที่ต้นแบบ กองทุนสวัสดิการชุมชนและกระบวนการอื่นๆ เพื่อให้เกิดการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยประชาชน

2.1.2 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่ดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน

2.2 การสนับสนุนการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

2.2.1 สนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงประชาชนโดยทั่วไป สร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อขยายฐานสมาชิกให้ครอบคลุมประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.2 สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนสำหรับสมาชิกและกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน

2.2.3 สนับสนุนการดำเนินโครงการ/กิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นบริการ สาธารณะ ภายใต้อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเสนอโดยคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนจากความเห็นร่วมกันของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน

2.2.4 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่สำหรับดำเนินงาน กองทุนสวัสดิการชุมชน

2.3 การสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชน

2.3.1 การสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนโดย เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา ยึดหลักหุ้นส่วนการพัฒนาโดย ประชาชน 1 ส่วน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 ส่วน และรัฐบาล 1 ส่วน โดยในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมี จำนวนเท่าที่ประชาชนจ่ายเข้ากองทุนและไม่ควนเกิน 365 บาทต่อคนต่อปี และเป็นไปด้วยความ อิสระตามศักยภาพทางการคลัง

2.3.2 กองทุนสวัสดิการชุมชนที่จะได้รับการสมทบงบประมาณจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อน สวัสดิการชุมชนจังหวัด โดยมีคุณสมบัติอย่างน้อย ดังนี้

2.3.2.1 เป็นกองทุนที่มีการจัดตั้งมาไม่น้อยกว่า 1 ปี และได้รับการ รับรองจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์จังหวัด

2.3.2.2 มีข้อกำหนดการเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไปในชุมชนท้องถิ่น และมีสมาชิกกระจายอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน

2.3.2.3 มีกิจกรรมสนับสนุนการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.3 องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสามารถอุดหนุนงบประมาณให้กับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อการสมทบงบประมาณแก่กองทุนสวัสดิการชุมชน

2.4 การติดตามผลการดำเนินงาน

2.4.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุน และสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชน กำหนดเป็นเงื่อนไขให้สามารถตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน และให้คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนรายงานสถานะทางการเงินของกองทุนให้ทราบทุก 6 เดือน

2.4.2 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศ หรือประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนและการสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนให้ประชาชนรับรู้โดยทั่วกัน

3. วิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 การตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนให้จัดตั้งงบประมาณในงบกลาง ประเภทเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน

3.2 หากไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ให้พิจารณาโอนงบประมาณจากรายการที่ไม่มี ความจำเป็นต้องใช้หรือเงินเหลือจ่าย โอนไปตั้งไว้ในงบกลางประเภทเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน

3.3 กรณีอุดหนุนงบประมาณให้กับคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนากองทุน หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนงบประมาณให้กับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสมทบแก่กองทุนสวัสดิการชุมชน ให้ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่ มท 0808.2/ว 74 ลงวันที่ 8 มกราคม 2553 เรื่อง การตั้งงบประมาณรายจ่ายและการใช้จ่ายงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), 2558, หน้า 3-4) ประกอบด้วย

1. จำนวนสมาชิก สมาชิกที่เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอจนครอบคลุมประชากรทั้งตำบล กระจายทุกช่วงวัย ทำให้กองทุนสวัสดิการเป็นที่รู้จัก ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในตำบล ยิ่งมีสมาชิกมากเงินสมทบจะมียาก ความเสี่ยงในการที่จ่ายเงินสวัสดิการจะยิ่งน้อยลง เพราะมีความกระจายความเสี่ยงออกไปมากขึ้นกองทุนที่มีสมาชิกน้อยจะมีความเสี่ยงมากกว่ากองทุนที่มีสมาชิกมาก

2. ความมั่นคงทางการเงิน เพราะสมาชิกจ่ายเงินสมทบครบถ้วน สม่าเสมอ มีการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ มีรายรับจากแหล่งหน่วยงานอื่นๆของกองทุนอย่างต่อเนื่อง สัดส่วนการจ่ายสวัสดิการให้สมาชิกและค่าใช้จ่ายบริหารจัดการสัมพันธ์กับรายรับ เน้นการพึ่งพาทุนภายในชุมชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

3. การบริหารจัดการ การบริหารจัดการเปิดเผยโปร่งใส ระบบบัญชีการเงิน ถูกต้องทันเวลาและสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานสู่สมาชิก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

4. การช่วยเหลือสมาชิก ประเภทสวัสดิการที่จัด จำนวนเงินช่วยเหลือ เป็นไปตามกติการ่วมและฐานะการเงินของแต่ละกองทุน

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นการได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐบาลในการสร้างหลักประกันความมั่นคงของชุมชนฐานรากและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท

จิราภรณ์ สุนทรพงษ์ภัทร (2548, หน้า 50-55) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขอนแก่น ตำบลชีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขอนแก่น ตำบลชีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำและการบริหารจัดการที่ดี สภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขอนแก่นมีการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมการทำงานอย่างมีระบบ

ปัญญา เลิศไกร (2550, หน้า 56-66) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดสวัสดิการชุมชน สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดสวัสดิการชุมชน ได้แก่

1. ด้านการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชน
2. ด้านผลประโยชน์ตอบแทน เป็นการจัดสวัสดิการที่มีคุณภาพประสิทธิภาพและตรงความต้องการกับปัญหาและความต้องการของประชาชน
3. ด้านการขยายตัวของสมาชิก เป็นการขยายการจัดบริการให้ครอบคลุม และปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เอื้อต่อประชาชน ทำให้องค์กรชุมชนลดการพึ่งพาจากภายนอก
4. ด้านการเรียนรู้และการกระทำกิจกรรม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมที่จัดในชุมชนอยู่อย่างเสมอ และมีความต่อเนื่อง
5. ด้านการยอมรับของคนในชุมชน เป็นการยอมรับในตัวผู้นำและคณะกรรมการที่มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และการบริการด้วยความเสมอเท่าเทียมกัน
6. ด้านการประสานงานความร่วมมือและสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการดำเนินกิจกรรมบริการต่างๆ ในชุมชน

ชัยพร พิบูลศิริ (2551, หน้า 57-84) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน มีดังนี้

1. ปัจจัยที่เป็นเป้าหมายร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน มี 3 ระดับ

1.1 ระดับปัจเจก มีปัจจัยร่วม คือ การดับทุกข์เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้เกิดความมั่นคงของตนเองและครอบครัว

1.2 ระดับชุมชน มีปัจจัยร่วม คือ การสร้างสุขภาวะ ความเอื้ออาทรเศรษฐกิจแบบพอเพียง ลดการบริโภคแบบวัตถุนิยมเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองและการพัฒนาแบบยั่งยืนของชุมชน ภายใต้การเรียนรู้การเอื้ออาทรและการแลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้ร่วมกัน

1.3 ระดับสังคม มีปัจจัยร่วม คือ การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ยั่งยืน คนในชุมชนมีความสุข เกิดความมั่นคงทางจิตใจ อันส่งผลให้เกิดสันติสุขในสังคม ทุกคนมีคุณค่าและมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม โดยผ่านองค์กรชุมชน

2. ปัจจัยที่เกิดจากฐานคิด การจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ประกอบด้วย

2.1 การสร้างจิตสำนึก

2.2 การพัฒนาแบบยั่งยืน

2.3 ความศรัทธา ความเชื่อ ต่อผู้นำและปราชญ์ชาวบ้าน

2.4 การจัดสวัสดิการสังคม ตามหลักของศาสนา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.5 การใช้คุณธรรมนำกฎหมาย

2.6 สวัสดิการสังคมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน

3. ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ได้แก่ ปัจจัยองค์กรและการบริหารจัดการ ภาวะการณำปัจจัยการรวมกลุ่มของสมาชิก ปัจจัยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการปรับตัว ปัจจัยการขยายผลและขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย

4. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากบุคคลภายนอกองค์กรความสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล การได้รับทุนเสริมและสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ

5. ปัจจัยกระตุ้นการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งภายในและภายนอกชุมชน ภาวะวิกฤติทำให้เกิดปัญหาร่วมในชุมชน

6. ปัจจัยความสำเร็จร่วมของการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ได้แก่ การสร้างจิตสำนึกการเป็นองค์กรชุมชน การพัฒนาแบบยั่งยืนเพื่อการพึ่งตนเอง ความศรัทธา ความเชื่อในผู้นำปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ชีรานนตร ประชุมศักดิ์ (2551, หน้า 1-7) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีประสิทธิผลในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเครือข่ายออมทรัพย์หลักสี่-ดอนเมือง สรุปปัจจัยที่มีประสิทธิผลในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเครือข่ายออมทรัพย์หลักสี่-ดอนเมือง ประกอบด้วย

1. ด้านการประชาสัมพันธ์

2. ด้านความเหมาะสมด้านสถานที่

3. ด้านความร่วมมือ
4. ด้านการรับฟังความคิดเห็น
5. ด้านการประสานงาน
6. ด้านการเข้าร่วมวางแผน
7. ด้านการเข้าร่วมประชุม/กิจกรรม
8. ความต่อเนื่องในการให้บริการ
9. ความสะดวกในการใช้บริการ
10. ความเสมอภาคในการให้บริการ
11. ความรวดเร็วในการให้บริการ

บังอร สิงห์ลือ (2551, หน้า 33-38) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยยาง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหลุม อำเภอชирบารมี จังหวัดพิจิตร สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยยาง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหลุม อำเภอชирบารมี จังหวัดพิจิตร ได้แก่ ด้านกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ ด้านสมาชิกกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ด้านสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

พงศกร ธวัชชัยวิรุทธ์ (2552, หน้า 104-114) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านตำบลไผ่หลวง และตำบลไผ่หลุม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านตำบลไผ่หลวง และตำบลไผ่หลุม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มี 8 ประการ คือ การวางแผนงานกลุ่ม การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การบริหารจัดการ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง จำนวนสมาชิก จำนวนเงินออมทรัพย์ และเงินจากการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พัชรี ศรีงาม (2553, หน้า 119-124) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกองทุน และความต้องการในการพัฒนากองทุน สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกองทุน และความต้องการในการพัฒนากองทุน ได้แก่

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานของที่ปรึกษาและคณะกรรมการมีส่วนร่วมของสมาชิก ระบบบริหารจัดการชัดเจนและคล่องตัว ทุนทางสังคมในตำบลเกื้อหนุน การดำเนินงานของกองทุน

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลวังแสงให้การสนับสนุนและดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน

นริศรินทร์ พันธเพชร (2554, หน้า 36-41) กล่าวว่า องค์ประกอบที่เกื้อหนุนให้กองทุนสวัสดิการชุมชนของโรงเรียนมัธยมรัชชธรรมชาตินาโสประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

องค์ประกอบภายใน ได้แก่

1. คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและชัดเจน
2. การมีส่วนร่วมและความร่วมมือของสมาชิกกองทุน
3. ความซื่อสัตย์และมีคุณธรรมของสมาชิกกองทุน
4. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารอย่างทั่วถึง

องค์ประกอบภายนอก ได้แก่

1. การจัดสรรผลกำไรจากโรงสีชมรมรักษัธรรมชาตินาโส
2. ทุนจากโครงการเมนู 5 จากกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคมมาสมทบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ซีป)
3. การสนับสนุนการดำเนินงานจากองค์กรภายนอก
4. การสนับสนุนด้านความรู้ และการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล

นาโส

โสภณ จิตไพศาล (2557, หน้า 5) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลซีเหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลซีเหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่

1. การบริหารจัดการ
2. การประชาสัมพันธ์
3. การสนับสนุนจากองค์กรอื่น
4. การมีส่วนร่วม
5. ภาวะผู้ตาม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2558, หน้า 3-4) กล่าวว่า ความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน คือ สามารถให้การช่วยเหลือสมาชิกได้อย่างกว้างขวางต่อเนื่อง ครบถ้วน สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการและสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน เป็นเครื่องมือสร้างหลักประกันทางสังคมที่สำคัญของชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชนจะประสบความสำเร็จได้เพราะ

1. ความเข้าใจความเชื่อมั่นในแนวคิดอุดมการณ์สวัสดิการชุมชน ที่เน้นเรื่องการพึ่งตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตามแนวคิด “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงทุนภายในจัดสวัสดิการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และปัญหาความต้องการของชุมชน ทั้งสวัสดิการที่ใช้เงินกองทุนและสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกันโดยไม่ต้องใช้เงิน

2. จำนวนสมาชิก สมาชิกที่เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอจนครอบคลุมประชากรทั้งตำบล กระจายทุกช่วงวัย ทำให้กองทุนสวัสดิการเป็นที่รู้จัก ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในตำบล ยังมีสมาชิก มากเงินสมทบจะมีมาก ความเสี่ยงในการที่จ่ายเงินสวัสดิการจะยิ่งน้อยลงเพราะมีการกระจาย ความเสี่ยงออกไปมากขึ้น กองทุนที่มีสมาชิกน้อยจะมีความเสี่ยงมากกว่ากองทุนที่มีสมาชิกมาก

3. มีความมั่นคงทางการเงิน เพราะสมาชิกจ่ายเงินสมทบครบถ้วน สม่าเสมอ มีการ สนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ มีรายรับจากแหล่งอื่นๆของกองทุนอย่างต่อเนื่อง สัดส่วนการจ่าย สวัสดิการให้สมาชิกค่าใช้จ่ายบริหารจัดการสัมพันธ์กับรายรับ เน้นการพึ่งพาทุนภายในชุมชนท้องถิ่นเป็น สำคัญ

4. การบริหารจัดการเปิดเผยโปร่งใส ระบบบัญชีการเงินถูกต้องทันเวลาและสมาชิก มีส่วนร่วมในการดำเนินการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานสู่สมาชิก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน สามารถแบ่ง ออกเป็นทั้งปัจจัยภายใน คือ ความตั้งใจในการทำงาน ระบบการบริหารจัดการของคณะกรรมการ การมีส่วนร่วมของสมาชิกที่จะทำให้กองทุนสวัสดิการนั้นไปสู่เป้าหมายได้และปัจจัยภายนอก คือการ ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชนในการ ทำกิจกรรมต่างๆในชุมชน

จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท นั้น จึงสรุปเป็นแนวทางในการเลือก ตัวแปรของปัจจัยบางประการที่น่าจะมีอิทธิต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสรุปตัวแปรของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

นักวิชาการ/นักวิจัย	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2558)	จิราภรณ์ สุพรรณพงษ์ภัทร (2548)	ปัญญา เลิศไกร (2550)	ชัยพร พิบุลศิริ (2551)	สิราเมตร ประชุมศักดิ์ (2551)	บังอร ลิงหล่อ (2551)	พงศกร ธวัชชัยวิรุทธิ์ (2552)	พัชรี ศรีงาม (2553)	นริศรินทร์ พันเพชร (2554)	โสภณ จิตไพศาล (2557)	รวมความถี่
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน											
การสนับสนุนจากองค์กรอื่น	✓						✓		✓	✓	4
ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน	✓		✓	✓				✓			4
การขยายตัวของสมาชิก	✓		✓			✓	✓				4
การบริหารจัดการ	✓	✓		✓		✓	✓	✓		✓	7
การมีส่วนร่วม		✓	✓		✓					✓	4
การประสานงาน			✓		✓						2
การวางแผน					✓		✓				2
ผลประโยชน์ตอบแทน			✓								1
การประชาสัมพันธ์					✓				✓	✓	3
การพัฒนาแบบยั่งยืน				✓							1
การทำงานอย่างมีระบบ		✓							✓		2
ภาวะผู้นำ		✓				✓					2

จากการประมวลแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยต่างๆ จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยบางประการที่นักวิชาการมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกปัจจัยที่มีความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป และเห็นว่าน่าจะมีความเกี่ยวข้องต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย

1. การสนับสนุนจากองค์กรอื่น
2. ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน
3. การขยายตัวของสมาชิก

4. การบริหารจัดการ

5. การมีส่วนร่วม

บริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

บริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย ดังนี้

บริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก

1. สภาพทั่วไป

ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลท่าสะแกอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอชาติตระการประมาณ 5 กิโลเมตร และ
อยู่ห่างจากจังหวัดพิษณุโลก (สายนครไทย) ประมาณ 130 กิโลเมตร และ (สายวัดโบสถ์) ประมาณ
107 กิโลเมตร มีพื้นที่ 42,893 ไร่ หรือ 68.74 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลชาติตระการ

อาณาเขตทิศใต้ ติดต่อกับตำบลสวนเมี่ยง

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบ้านพร้าว และตำบลหนองกร
ท้าว อำเภอนครไทย

อาณาเขตทางทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลป่าแดง (เขตเทศบาลและ อบต.)

และตำบลสวนเมี่ยง

2. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก

2.1 ประวัติความเป็นมา

บ้านท่าสะแกเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ โดยราษฎรที่อพยพมาจากประเทศลาวและ
ราษฎรอพยพ มาจากจังหวัดต่างๆ มาอยู่ร่วมกันและตั้งรกรากอยู่ที่บ้านท่าสะแกนี้ เพราะเห็นว่
ความอุดมสมบูรณ์มาก

เมื่อ ปี พ.ศ.2457 มีการจัดตั้งระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตาม พ.ร.บ.

ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2547 บ้านท่าสะแก ครั้งนั้นเป็นส่วนหนึ่งของตำบลป่าแดง เมื่อมีความ
เจริญขึ้น กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยกฐานะการ ปกครองเป็นตำบลท่าสะแก เมื่อวันที่ 15
กันยายน 2535 สาเหตุที่ตั้งชื่อที่บ้านท่าสะแก เพราะในสมัยก่อนชาวบ้านชอบหาที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ใกล้
แม่น้ำ เพื่อ ความสะดวก สบายในการใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค ซึ่งมีทำน้ำให้ราษฎรในหมู่บ้านได้ใช้
เป็นสถานที่อาบน้ำที่ท่าน้ำ และทำน้ำนั้นได้มีต้นไม้ต้นใหญ่ต้นหนึ่ง มีชื่อเรียกว่า “ ต้นสะแก ” อยู่

ริมน้ำภาค เพราะความเคยชินของราษฎรในหมู่บ้าน จึงได้เรียกชื่อ “ท่าสะแก” และ “บ้านท่าสะแก”

2.2 ที่ตั้งอาณาเขต

อาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลชาติตระการ

อาณาเขตทิศใต้ ติดต่อกับตำบลสวนเมี่ยง

อาณาเขตทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบ้านพร้าว และตำบลหนองกรท้าว อำเภอนครไทย

อาณาเขตทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลป่าแดง (เขตเทศบาลและอบต.) และตำบลสวนเมี่ยง

2.3 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลท่าสะแกส่วนใหญ่เป็นราบสูง โดยพื้นที่ทั้งหมดเป็นที่อาศัยและมีพื้นที่ทำการเกษตรกระจายอยู่ทั้งตำบล โดยมี แม่น้ำน้ำภาค แม่น้ำแควน้อย ลำน้ำพิง คลองหนองควายเถื่อน บึงน้ำลัด

2.4 ประชากรของตำบลท่าสะแก

แบ่งเป็น 9 หมู่บ้าน รวมประชากรของตำบลท่าสะแก ชาย 1,759 คน หญิง 1,774 คน รวม 3,533 คน จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในพื้นที่ 1,058 หลังคาเรือน

ข้อมูลพื้นฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าสะแก

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าสะแก ได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554

การบริหารจัดการ การรับสมัครสมาชิกยังไม่เรียบร้อยชัดเจน เพราะไม่มีคณะทำงาน นายจรูญ สิงห์ขาว ประธาน อสม.ตำบลท่าสะแก ได้เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งโดยนำ อสม.แต่ละหมู่บ้านเป็นกรรมการ ดำเนินการรับสมัครสมาชิกใหม่ โดยมีสมาชิกครั้งแรก 198 คน

คณะกรรมการทุกคนเป็น อสม. และการทำงานให้กองทุนไม่มีค่าตอบแทน เป็นกองทุนที่เพิ่งก่อตั้งใหม่ ไม่มีสถานที่ทำงานเป็นของตนเอง นายประจักษ์ แจงทอง ผอ.รพ.สต.ท่าสะแก ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้ใช้ รพ.สต.ท่าสะแก เป็นที่ทำการกองทุนฯ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ อสม. ที่เป็นคณะกรรมการกองทุนด้วย จนปัจจุบันนี้ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าสะแกมีสมาชิกเพิ่มขึ้น และได้มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ดังนี้

1. จ่ายค่ารับขวัญเด็กแรกเกิด และจ่ายค่านอนโรงพยาบาลของแม่
2. การเจ็บ จ่ายค่านอนโรงพยาบาล และค่ารถให้ในกรณีที่หมอนัดที่โรงพยาบาลนอกอำเภอและต่างจังหวัด
3. การตาย จ่ายเงินช่วยเหลือทำศพให้สมาชิกกองทุนที่เสียชีวิต และเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

4. ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ด้วยการรับเข้าเป็นสมาชิกกองทุน และช่วยเหลือเมื่อสมาชิกเจ็บป่วย และเสียชีวิต

5. จัดทำโครงการต่อลมหายใจให้สมาชิก เป็นโครงการแก้ไขช่วยเหลือไม่ให้สมาชิกเป็นหนี้นอกระบบ ด้วยการให้กู้เงินดอกเบี้ยต่ำ เพื่อส่งเงินกู้ของกองทุนต่างๆ ที่สมาชิกเป็นหนี้อยู่ แต่ต้องส่งคืนภายในเวลาที่กำหนด

6. สนับสนุนประสานความร่วมมือกับชมรมผู้สูงอายุตำบลท่าสะแก ในด้านส่งเสริมอาชีพงานจักสาน

7. สนับสนุนงานด้านสาธารณสุขประโยชน์ ดูแลผู้ด้อยโอกาสที่ไม่ใช่สมาชิก บริจาคเงิน งานสาธารณสุขกุศล

จำนวนสมาชิกทั้งหมด ตั้งแต่แรกตั้งถึงปัจจุบัน จำนวน 625 คน

เสียชีวิต จำนวน 23 คน

แยกประเภทสมาชิก ดังนี้

ประเภทสมาชิก	จำนวน (คน)
บุคคลทั่วไป (อายุ 18-59 ปี)	358
เด็กและเยาวชน (อายุ 1 วัน – 17 ปี)	55
สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)	161
ผู้ด้อยโอกาส	28
รวม	602

จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ วันเริ่มแรก 2,580 บาท จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนปัจจุบัน รวม 296,420.21 บาท ณ วันที่ 10 เมษายน 2558

1. เงินสมทบสวัสดิการจากสมาชิก	จำนวน 445,147.00 บาท
2. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	จำนวน 18,990.00 บาท
3. องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าสะแก	จำนวน 50,000.00 บาท
4. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)	จำนวน 72,240.00 บาท
5. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	จำนวน 6,094.21 บาท
6. ดอกเบี้ยเงินกู้	จำนวน 22,250.00 บาท

สวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก มี 5 ประเภท

1. สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร จำนวน 13 คน จำนวน 11,300 บาท
 2. สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล จำนวน 201 คน จำนวน 95,300 บาท
 3. สวัสดิการต่อลมหายใจ จำนวน 8 คน จำนวน 209,000 บาท
 4. สวัสดิการกรณีเสียชีวิต จำนวน 22 คน จำนวน 46,000 บาท
 5. สวัสดิการคนด้อยโอกาส/คนพิการ จำนวน 28 คน จำนวน 2,750 บาท
- กองทุนสวัสดิการชุมชนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม
1. ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสที่ไม่ใช่สมาชิกกองทุน จำนวน 2 คน จำนวน 2,000 บาท
 2. กิจกรรมด้านประเพณี/ศาสนา/วัฒนธรรม จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 1,000 บาท
 3. กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 500 บาท
 4. กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ร่วมบริจาคช่วยเหลือคนพิการและผู้ด้อยโอกาส “สถานีปันน้ำใจ” จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 500 บาท

บริบทกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลชาติ

ตระการ

1. สภาพทั่วไป

ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลชาติตระการมีพื้นที่ทั้งหมด 310 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 193,750 ไร่ เป็นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา และบางส่วนเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีถนนลาดยางสายชาติตระการ-บ่อภาค ตัดผ่าน ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักที่จะผ่านไปสู่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ด้านทิศเหนือ และทิศตะวันตก เป็นแนวเขาสูงมีป่าไม้เขตอุทยาน มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือ ลำน้ำภาค ลำน้ำคับ และลำน้ำพิง ลำน้ำรอง ซึ่งเป็นต้นน้ำของน้ำตกชาติตระการ ราษฎร์ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยาน และกรมป่าไม้ และมีเอกสารสิทธิ์บางส่วน นอกจากนั้น เป็นที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์

ทิศเหนือ จดตำบลบ่อภาค

ทิศใต้ จดตำบลตำบลป่าแดง ตำบลท่าสะแก

ทิศตะวันออกเฉียง จดตำบลท่าสะแก และตำบลน้ำกุ่ม อำเภอนครไทย

ทิศตะวันตก จดตำบลบ้านดง และตำบลป่าแดง

2. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ

2.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลชาติตระการ เดิมเชื่อกันว่าเป็นเมืองโบราณชาติตระการ มีลักษณะเป็นเมืองหน้าด่าน ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองนครไทย เมืองนี้เป็นเมืองสะสมเสบียงไว้สำหรับกองทัพ มีเรื่องเล่ากันว่าพ่อขุนบางกลางหาว (พ่อขุนบางกลางท่าว) ได้ตั้งชื่อเมืองนี้ว่า "เมืองข้าล่าการ" เพราะเหตุว่าในสมัยนั้น เจ้าเมืองชาติตระการ ไปราชการหรือส่งข่าวราชการไปให้เมืองบางยาง จะช้ากว่าเจ้าเมืองอื่นๆ อยู่เสมอ ต่อมาเมืองเจริญขึ้น การคมนาคมสะดวกขึ้น "ข้าล่าการ" เปลี่ยนเป็น "ชาติตระการ"

2.2 ประชากรของตำบลชาติตระการ

แบ่งเป็น 9 หมู่บ้าน ตำบลชาติตระการมีประชากรทั้งสิ้น 4,703 คน แยกเป็น ชาย 2,304 คน หญิง 2,233 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 15.04 คน/ตารางกิโลเมตร ข้อมูลพื้นฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชาติตระการ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชาติตระการ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2554 มีสมาชิกทั้งหมด จำนวน 384 คน ประกอบด้วย กลุ่มเด็กนักเรียน กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มบุคคลทั่วไป ซึ่งไม่จำกัดเพศ อายุ โดยสมาชิกกลุ่มมาจากประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลชาติตระการ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 9 หมู่บ้าน

จำนวนสมาชิกทั้งหมด ตั้งแต่แรกตั้งถึงปัจจุบัน จำนวน 377 คน

แยกประเภทสมาชิก ดังนี้

ประเภทสมาชิก	จำนวน (คน)
บุคคลทั่วไป (อายุ 18-59 ปี)	220
เด็กและเยาวชน (อายุ 1 วัน - 17 ปี)	34
สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)	123
รวม	377

จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ วันเริ่มแรก 22,265.00 บาท จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนปัจจุบัน รวม 491,088.02 บาท ณ วันที่ 12 พฤษภาคม 2558

1. เงินสมทบสวัสดิการจากสมาชิก จำนวน 284,055.00 บาท
2. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก จำนวน 49,275.00 บาท
3. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จำนวน 49,245.00 บาท

4. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร จำนวน 2,688.02 บาท

5. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า จำนวน 5,795.00 บาท

สวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก มี 3 ประเภท

1. สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร จำนวน 3 คน จำนวน 1,500 บาท

2. สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล จำนวน 92 คน จำนวน

49,400 บาท

3. สวัสดิการกรณีเสียชีวิต จำนวน 14 คน จำนวน 32,930 บาท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิคม เงินเย็น (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษา ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของ กองทุนหมู่บ้าน ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารจัดการ มีค่าระดับมากที่สุด ส่วนด้านการมีส่วนร่วมและด้านการกူยืมและการชำระหนี้ มีค่าระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า ความคิดเห็นมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วม คือ กองทุนหมู่บ้าน จะสำเร็จได้ถ้าหาก สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการ ร่างระเบียบข้อบังคับของกองทุน ด้านการบริหารจัดการ คือ การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกของคณะกรรมการ ต้องมีความโปร่งใสและยุติธรรม ด้านการกူยืมและการชำระหนี้ คือ การชำระหนี้คืนเงินกู้ของสมาชิก เมื่อครบกำหนดต้องสามารถชำระหนี้คืนได้ ผลการเปรียบเทียบตัวแปร พบว่า ตัวแปรด้านสถานภาพ ด้านระดับการศึกษาและด้านหน้าที่ มีผลต่อปัจจัยความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปรเมศวร์ อริเดช (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา : กองทุนหมู่บ้านสันทรายน้อย หมู่ที่ 2 ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยภายในของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในด้านอายุ เพศ การศึกษา อาชีพไม่เป็นปัจจัย สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพเนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษานั้นพบว่า อายุ เพศ การศึกษา อาชีพของผู้ให้สัมภาษณ์มีความแตกต่างกันแต่ก็สามารถประสบความสำเร็จได้เหมือนกัน แต่ในส่วนของแรงบันดาลใจ การเรียนรู้ และความคาดหวังต่ออาชีพล้วนเป็นปัจจัย สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพโดยเฉพาะแรงบันดาลใจ ความคาดหวังนั้นซึ่งเป็น แรงจูงใจแรงกระตุ้นที่ทำให้สมาชิกทุ่มเทให้กับงานที่ทำและการเรียนรู้ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็น ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จทั้งการเรียนรู้ก่อนลงทุนและการเรียนรู้ระหว่างดำเนินกิจการ ซึ่งการเรียนรู้มีทั้งที่

เรียนรู้ในระบบของการศึกษา (ในสถานศึกษา การฝึกอบรมต่างๆ) และการเรียนรู้นอกระบบ (การดูงาน การสังเกต เรียนรู้จากคนในครัวเรือน ฝึกปฏิบัติจริงและพัฒนา)

2. ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลถึงความสำเร็จในการประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านแรงงาน ด้านการผลิต ด้านการตลาด เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ ความสำเร็จในการประกอบอาชีพและนำไปสู่ความสำเร็จของการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ เรื่องของเงินทุนซึ่งสมาชิกกองทุนต้องการที่จะกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านเกินกว่าวงเงินที่ระเบียบข้อบังคับกำหนด คือ 20,000 บาทต่อราย ทำให้การขยายหรือพัฒนากิจการเป็นไปอย่างจำกัด

กนกธร ละราศรี (2553) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาท กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ในเขตตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก คือด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า 1) ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม โดยรวมพบว่า อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น การควบคุมค่าใช้จ่ายให้สมดุลกับรายได้ การทำอาชีพเสริมเพื่อหารายได้พิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมพบว่าอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ 3) ด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่า อยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ 4) ด้านผลผลิต โดยรวมพบว่าอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นการขยายการดำเนินงานโดยการเพิ่มสมาชิกอยู่ในระดับมาก

ออมทรัพย์ พลพงษ์ (2553) ได้ศึกษาการจัดการจัดสวัสดิการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดสวัสดิการชุมชนเรื่องการจัดตั้งกองทุนสัจจะวันละหนึ่งบาท ทำให้มีระบบสวัสดิการในเรื่องการดูแลประชาชนได้อย่างทั่วถึง เกิดความเอื้ออาทรของคนในชุมชนและสังคม เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดการเชื่อมโยงกองทุนที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ปรับระบบสวัสดิการของชาวบ้านให้ไปเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการอื่นๆ ของหน่วยงานเพื่อให้เกิดการบริหารอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมถึงเป็นการสร้างบทเรียน กระตุ้นให้เกิดการลงทุนกลไกความร่วมมือระหว่างชุมชนกับท้องถิ่นและพัฒนาเป็นนโยบายการจัดการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นต่อไป

แคน วงศ์ธิดา (2556) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังซำย ออมบุญ วันละ 1 บาท อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับความเข้าใจ

ในการดำเนินงานของกองทุนจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ 1.ด้านการจัดทำบัญชี 2.ด้านการจัดสวัสดิการ 3.ด้านการระดมทุน 4. ด้านการตรวจติดตามประเมินผล และ 5.ด้านการประชาสัมพันธ์ จึงมีข้อเสนอแนะที่ควรนำไปปรับใช้ คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่นำมาปรับใช้กับประชาชนอย่างจริงจัง ให้มีการประชาสัมพันธ์ถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนฯ และควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการที่คล้ายกัน และควรมีการสร้างเครือข่ายหลายๆ กองทุนร่วมกัน

โสภณ จิตไพศาล (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชี้เหล็ก อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า

1. ความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชี้เหล็ก อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชี้เหล็ก อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการ และภาวะผู้ตาม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.421 ตัวแปรอิสระ 3 ตัว พยากรณ์การผันแปรตาม ได้ร้อยละ 18

3. ข้อเสนอแนะเพื่อความยั่งยืน มีดังนี้ ควรจัดตั้งกลุ่มอาชีพสำหรับสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชี้เหล็ก อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด คณะกรรมการกองทุนควรประสานงาน การของบประมาณสมทบจากรัฐบาลเป็นประจำทุกปี เพื่อเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนให้มากขึ้น และควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมข่าวสารแก่คนในชุมชนมากกว่าเดิม โดยให้ความรู้ว่าองค์กรมีวิธีการทำงานอย่างไร และคนในชุมชนได้ประโยชน์อะไรอย่างเปิดเผย

ปทุมทริกา สุคนธสิงห์ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ : กรณีศึกษาจากกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑจากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑจากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วยสินค้าของกลุ่มมีคุณภาพและสวยงามตรงตามความต้องการของลูกค้า สมาชิกกลุ่มมีความรู้มีทักษะและความสามารถด้านการผลิต กลุ่มมีการพัฒนาด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มมีความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักรสำหรับการผลิต กลุ่มมีการแต่งตั้งประธานและคณะกรรมการดำเนินงานที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม ผู้นำกลุ่มสามารถสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม กลุ่มมีการจัดหาเงินทุนทั้งจากภายในและภายนอก กลุ่มมีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนด้านงบประมาณแก่กลุ่มอาชีพ หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนด้านช่องทางการจัดจำหน่าย หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์/เครื่องจักรหรือปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มอาชีพ และจังหวัดมีการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ

สภาพปัญหาที่กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑจากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ประสบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ปัญหาด้านการไม่มีตลาดในการรองรับสินค้า (ร้อยละ 27.1) ปัญหาด้านคุณภาพของสินค้าที่ผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 20.0) และปัญหาด้านการขาดเงินทุนหมุนเวียน (ร้อยละ 18.70) ในส่วนของความต้องการที่กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑจากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความต้องการมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ความต้องการด้านการสนับสนุนงบประมาณ (ร้อยละ 26.30) ความต้องการด้านสถานที่ในการจำหน่ายสินค้า (ร้อยละ 24.70) และความต้องการด้านเครื่องมือ/เครื่องจักรที่ทันสมัย (ร้อยละ 24.20)

พรรณวิภา สุวรรณชุมภู (2557) ได้ศึกษาการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวม พบว่าการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ โดยสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ได้ให้ระดับการจัดการอยู่ในระดับค่อนข้างดี จำแนกรายด้าน ได้ดังนี้ ด้านกระบวนการคิดและการวางแผนพบว่า สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นเพศหญิง กลุ่มอายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาประถมศึกษา อาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้ตั้งแต่ 9,000 บาทลงมา การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ควรกำหนดการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ให้มีความชัดเจนในการทำงาน เปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน เปิดโอกาสแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนสมาชิก บัญชีรับ-จ่าย ของกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ให้โอกาสสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ มีการติดตาม/ ประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน

นลพรรณ บุญฤทธิ์ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.58 แรงจูงใจในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชลบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ซึ่งมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน คือ โครงสร้าง และ ความสามารถ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร อยู่ในระดับน้อย และมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงาน คือ ความสำเร็จในงาน ตำแหน่งงาน ความรับผิดชอบ ในงาน และสถานภาพในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง และมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วน จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานโดยรวม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง และมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การ บริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

พูนทรัพย์ ราชวังเมือง (2559) ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จ และความล้มเหลวในการบริหารจัดการ เรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของกรุงเทพมหานคร : กรณีศูนย์รับแจ้งทุกข์ 1555 ผลการศึกษาพบว่า

1. กระบวนการของการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของศูนย์รับแจ้งทุกข์ฯ พบว่า ศูนย์รับแจ้งทุกข์ฯ มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) รับเรื่องรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ 3 ช่องทาง ได้แก่ ทางโทรศัพท์ หมายเลข 1555 (Call Center) ทางอินเทอร์เน็ต (Internet) และ หน่วยงานภายนอก 2) ส่งเรื่องที่ได้รับแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร 3) ศูนย์ รับแจ้งทุกข์ฯ จะติดตามผลการแก้ไขปัญหาภายในระยะเวลาที่กำหนด 4) แจ้งผู้ร้องเรียนทราบผลการ ดำเนินการ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ พบว่า มีปัจจัยดังนี้ 1) โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน 2) เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่ดำเนินการ แก้ไขปัญหา มีความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี 3) หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร มีความพร้อมด้านเทคนิคในการแก้ไขปัญหา เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ บุคลากร งบประมาณ เป็นต้น 4) มีการวัดผลการปฏิบัติงานในการแก้ไขเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของหน่วยงาน 5) ผู้บริหาร ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความล้มเหลวในการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ พบว่า มีปัจจัยดังนี้ 1) เทคโนโลยีในการใช้งานไม่ทันสมัย 2) เจ้าหน้าที่ของศูนย์ กทม. 1555 (Call Center)

ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของบริษัทเอกชนผู้รับจ้าง มีหน้าที่รับ-ส่ง เรื่องร้องเรียนร้องทุกข์จากประชาชน ยังขาดความรู้และความเข้าใจในภารกิจของกรุงเทพมหานคร 3) มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา 4) เรื่องร้องเรียนที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ กรุงเทพมหานคร

สุรเดช ภาณุทัต (2559) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพลมีกระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพลกับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยมีการดำเนินงานเริ่มตั้งแต่การจัดตั้งคณะกรรมการกองทุน การตั้งกฎระเบียบการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการ การจัดสรรสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ให้กับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งหมด 9 ด้าน ได้แก่ สวัสดิการด้านการเกิด สวัสดิการด้านเจ็บป่วย สวัสดิการด้านการตาย สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านอื่นๆ เช่น ในกรณีให้ข่าวสารกับผู้เสียชีวิต สวัสดิการด้านญาติสมาชิกที่เสียชีวิต สวัสดิการด้านภรรยา สวัสดิการผู้สูงอายุติดเตียง และสวัสดิการด้านผู้พิการติดเตียง ซึ่งเป็นการจัดสวัสดิการที่มีความครอบคลุมวิถีชีวิตของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพลตั้งแต่การเกิดจนกระทั่งเสียชีวิต โดยการจัดสวัสดิการให้กับ สมาชิกกองทุนเงินที่ใช้จัดสวัสดิการส่วนใหญ่มาจากเงินสมทบของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพล รวมทั้งบสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสมาชิกกองทุนจะมีการเก็บออมวันละ 1 บาท เพื่อลดรายจ่ายและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพล สวัสดิการของกองทุนจึงมีความครอบคลุมถึงปัญหาและความต้องการของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งก็คือ คนในชุมชนตำบลท่าชุมพลนั่นเอง การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการตำบลท่าชุมพลจึงนำไปสู่การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพล และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตจากการเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพล นอกจากนี้ ผลการศึกษาครั้งนี้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนหลังเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนพบว่า สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สามารถได้รับสวัสดิการที่กองทุนจัดให้กับสมาชิกกองทุนทั้ง 9 ด้าน และสมาชิกกองทุนเกิดความพึงพอใจกับสวัสดิการที่เขาได้รับจากการเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน เนื่องจากเป็นสวัสดิการที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างหลักประกันคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุน

สายันต์ ไหมพิมพ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแบบมีส่วนร่วมในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า

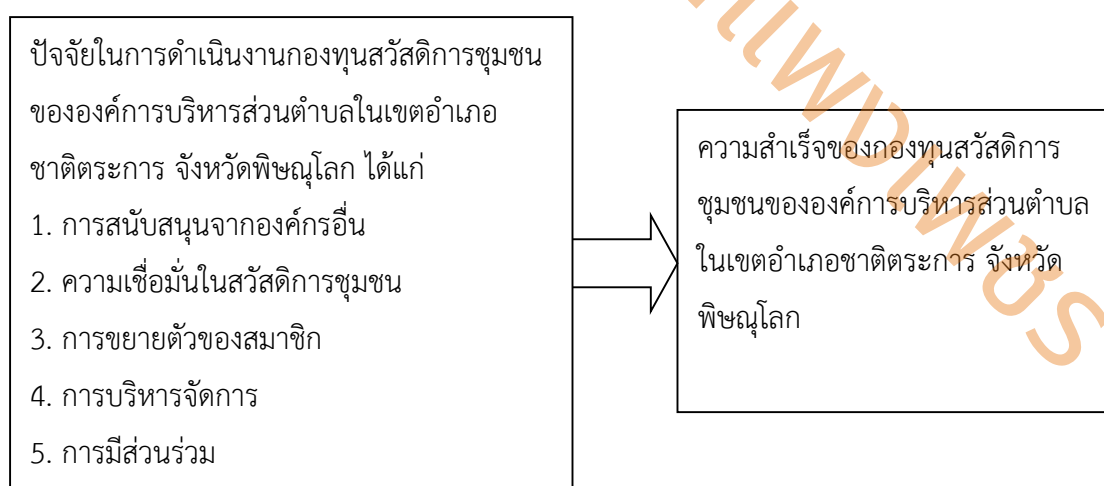
1. การรับรู้ของผู้บริหารกองทุนฯ ในจังหวัดฉะเชิงเทราก็คือ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเป็น “กองทุน” ที่มุ่งจัดตั้งระบบที่ทำให้สมาชิกหรือคนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองและให้ความ

ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นแล้วคนในชุมชนก็จะสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมีสันติและมีประสิทธิภาพในชุมชนได้

2. ความต้องการของผู้บริหารกองทุนฯ เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแบบมีส่วนร่วมในจังหวัดฉะเชิงเทรา ก็คือ จะต้องมีการบริหารจัดการในทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพโดยที่ผู้บริหารและสมาชิกกองทุนทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนชุมชนตำบลที่เป็นคุณูปการต่อความเจริญก้าวหน้าของกองทุนฯ นอกจากนี้การบริหารจัดการกองทุนฯ จะต้องสอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องและบริบทท้องถิ่น

3. การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแบบมีส่วนร่วมในจังหวัดฉะเชิงเทรา ก็คือ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคคลในชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลท้องถิ่น สถาบันการศึกษา วัดหรือองค์กรศาสนา หน่วยงานรัฐบาลและหน่วยงานเอกชน และภาคีเครือข่ายในตำบลอื่นๆ ร่วมกันมีส่วนร่วมบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และอย่างมีประสิทธิภาพจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยของผู้วิจัยต่างๆ ไว้ 5 ด้าน คือ 1. การสนับสนุนจากองค์กรอื่น 2. ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน 3. การขยายตัวของสมาชิก 4. การบริหารจัดการ 5. การมีส่วนร่วม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

การศึกษบริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยทำการศึกษาจากเอกสาร การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการ ทั้ง 7 กองทุน เพื่อคัดเลือกกองทุนที่ประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ 1. การได้รับสนับสนุนจากองค์กรอื่น 2. ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน 3. มีการขยายตัวของสมาชิกที่เพิ่มขึ้น 4. มีการบริหารจัดการที่โปร่งใส และ 5. การมีส่วนร่วมในชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัด พิษณุโลก

2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูล

ได้แก่ นักวิชาการ และผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ตามเกณฑ์ ดังนี้ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านกองทุนสวัสดิการชุมชน ไม่น้อยกว่า 5 ปี เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเจ้าหน้าที่ ประสานงานกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับจังหวัด ในจังหวัดพิษณุโลก เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ ทางด้านกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 17 คน ประกอบด้วย

1. เจ้าหน้าที่ประสานงานกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 1 คน
2. นายก/รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน
3. ประธานสภา/รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน
4. ปลัด อบต./รองปลัด อบต. จำนวน 2 คน
5. ผู้อำนวยการกองคลัง จำนวน 2 คน
6. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 คน
7. นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ 2 คน
8. นักพัฒนาชุมชน/ผู้ที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับพัฒนาชุมชน 2 คน
9. ผู้นำชุมชน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กรอื่น ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน การขยายตัวของสมาชิก การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม รวมทั้งประเด็นอื่นที่อาจจะส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท

หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแปร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กรอื่น ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน การขยายตัวของสมาชิก การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วม

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. ร่างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาของการศึกษา ตัวแปรที่จะทำการศึกษาและนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เรียบร้อย
3. นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนอต่อประธานกรรมการผู้ควบคุมการศึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการในลำดับต่อไป
4. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์และการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการนัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่าน เพื่อการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

2. นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยการสนทนากลุ่ม

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อยืนยันปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท โดยคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ผู้ให้ข้อมูล 12 คน ประกอบด้วย

1. ประธาน/รองประธาน จำนวน 2 คน
2. เลขานุการ จำนวน 2 คน
3. เกร็ดญิก จำนวน 2 คน
4. ปฎิคม 2 คน
5. กรรมการ 4 คน

วิธีการที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ประชุมกลุ่มย่อย
2. สภาพการดำเนินงานการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
3. เกี่ยวกับประเด็นที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบการประชุมกลุ่มย่อย

ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่ม (Focus group) เกี่ยวกับประเด็นที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยการนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่านเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดเตรียมแบบการประชุมกลุ่มย่อยให้เพียงพอกับผู้ให้ข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการประชุมกลุ่มย่อยและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้มา

ประชุมด้วยตนเอง

4. บันทึกข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย ลงในแบบประชุม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย

2. นำข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิธีการแจกแจงความถี่ เพื่อเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จากนั้นนำมาวิเคราะห์อีกครั้งโดยการบรรยาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาบริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ที่ประสบความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาบริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ที่ประสบความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จเนื่องจาก 1. การสนับสนุนจากองค์กรอื่น 2. ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน 3. การขยายตัวของสมาชิก 4. การบริหารจัดการ 5. การมีส่วนร่วม และประกอบด้วย 1. กองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ จึงนำเสนอบริบทของกองทุน ทั้ง 2 แห่ง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของกองทุนทั้ง 2 แห่ง ดังนี้

บริบทกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก

1. สภาพทั่วไป

ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลท่าสะแกอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอชาติตระการประมาณ 5 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดพิษณุโลก (สายนครไทย) ประมาณ 130 กิโลเมตร และ (สายวัดโบสถ์) ประมาณ 107 กิโลเมตร มีพื้นที่ 42,893 ไร่ หรือ 68.74 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลชาติตระการ

อาณาเขตทิศใต้ ติดต่อกับตำบลสวนเมี่ยง

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบ้านพร้าว และตำบลหนองกรท้าว อำเภอนครไทย

อาณาเขตทางทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลป่าแดง (เขตเทศบาลและอบต.) และตำบลสวนเมี่ยง

2. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก

2.1 ประวัติความเป็นมา

บ้านท่าสะแกเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ โดยราษฎรที่อพยพมาจากประเทศลาวและราษฎรอพยพ มาจากจังหวัดต่าง ๆ มาอยู่ร่วมกันและตั้งรกรากอยู่ที่บ้านท่าสะแกนี้ เพราะเห็นว่าคุณภาพดินอุดมสมบูรณ์มาก

เมื่อ ปี พ.ศ.2457 มีการจัดตั้งระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2547 บ้านท่าสะแก ครั้งนั้นเป็นส่วนหนึ่งของตำบลป่าแดง เมื่อมีความเจริญขึ้น กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยกฐานะการ ปกครองเป็นตำบลท่าสะแก เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2535 สาเหตุที่ตั้งชื่อว่าบ้านท่าสะแก เพราะในสมัยก่อนชาวบ้านชอบหาที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ใกล้แม่น้ำ เพื่อความสะดวกสบายในการใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค ซึ่งมีทำน้ำให้ราษฎรในหมู่บ้านได้ใช้เป็นสถานที่อาบน้ำที่ทำน้ำ และทำน้ำนั้นได้มีต้นไม้ต้นใหญ่ต้นหนึ่ง มีชื่อเรียกว่า “ต้นสะแก” อยู่ริมน้ำภาค เพราะความเคยชินของราษฎรในหมู่บ้าน จึงได้เรียกชื่อ “ท่าสะแก” และ “บ้านท่าสะแก”

2.2 ที่ตั้งอาณาเขต

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลชาติตระการ

อาณาเขตทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลสวนเมี่ยง

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบ้านพร้าว และตำบลหนองกรท้าว อำเภอนครไทย

อาณาเขตทางทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลป่าแดง (เขตเทศบาลและอบต.) และตำบลสวนเมี่ยง

2.3 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลท่าสะแกส่วนใหญ่เป็นราบสูง โดยพื้นที่

ทั้งหมดเป็นที่อาศัยและมีพื้นที่ทำการเกษตรกระจายอยู่ทั้งตำบล โดยมี แม่น้ำน้ำภาค แม่น้ำแควน้อย
ลำน้ำพิง คลองหนองควายเถื่อน บึงน้ำลัด

2.4 ประชากรของตำบลท่าสะแก

แบ่งเป็น 9 หมู่บ้าน รวมประชากรของตำบลท่าสะแก ชาย 1,759 คน
หญิง 1,774 คน รวม 3,533 คนจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในพื้นที่ 1,058 หลังคาเรือน

ข้อมูลพื้นฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าสะแก

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าสะแก ได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554
การบริหารจัดการ การรับสมัครสมาชิกยังไม่เรียบร้อยชัดเจน เพราะไม่มีคณะทำงาน นายจรูญ
สิงห์ขาว ประธาน อสม.ตำบลท่าสะแก ได้เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งโดยนำ อสม.แต่ละหมู่มาเป็นกรรมการ
ดำเนินการรับสมัครใหม่ โดยมีสมาชิกครั้งแรก 198 คน

คณะกรรมการทุกคนเป็น อสม. และการทำงานให้กองทุนไม่มีค่าตอบแทน
เป็นกองทุนที่เพิ่งก่อตั้งใหม่ ไม่มีสถานที่ทำงานเป็นของตนเอง นายประจักษ์ แจงทอง ผอ.รพ.สต.
ท่าสะแก ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้ใช้ รพ.สต.ท่าสะแก เป็นที่ทำการกองทุนฯ เพื่ออำนวยความสะดวก
แก่ อสม. ที่เป็นคณะกรรมการกองทุนด้วย จนปัจจุบันนี้ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าสะแก
มีสมาชิกเพิ่มขึ้น และได้มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ดังนี้

1. จ่ายค่ารับขวัญเด็กแรกเกิด และจ่ายค่าอนโรงพยาบาลของแม่
2. การเจ็บ จ่ายค่าอนโรงพยาบาล และค่ารถให้ในกรณีที่หมอนัดที่
โรงพยาบาลนอกอำเภอและต่างจังหวัด
3. การตาย จ่ายเงินช่วยเหลือทำศพให้สมาชิกกองทุนที่เสียชีวิต และเป็น
เจ้าภาพสวดพระอภิธรรม
4. ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ด้วยการรับเข้าเป็นสมาชิกกองทุน และช่วยเหลือ
เมื่อสมาชิกเจ็บป่วย และเสียชีวิต
5. จัดทำโครงการต่อลมหายใจให้สมาชิก เป็นโครงการแก้ไขช่วยเหลือไม่ให้
สมาชิกเป็นหนี้นอกระบบ ด้วยการให้กู้เงินดอกเบี้ยต่ำ เพื่อส่งเงินกู้ของกองทุนต่างๆ ที่สมาชิกเป็นหนี้
อยู่ แต่ต้องส่งคืนภายในเวลาที่กำหนด
6. สนับสนุนประสานความร่วมมือกับชมรมผู้สูงอายุตำบลท่าสะแก ในด้าน
ส่งเสริมอาชีพงานจักสาน
7. สนับสนุนงานด้านสาธารณะประโยชน์ ดูแลผู้ด้อยโอกาสที่ไม่ใช่สมาชิก
บริจาคเงิน งานสาธารณะกุศล

จำนวนสมาชิกทั้งหมด

ตั้งแต่แรกตั้งถึงปัจจุบัน จำนวน 625 คน

เสียชีวิต จำนวน 23 คน
แยกประเภทสมาชิก ดังนี้

ประเภทสมาชิก	จำนวน (คน)
บุคคลทั่วไป (อายุ 18-59 ปี)	358
เด็กและเยาวชน (อายุ 1 วัน - 17 ปี)	55
สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)	161
ผู้ด้อยโอกาส	28
รวม	602

จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ วันเริ่มแรก 2,580 บาท จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนปัจจุบัน รวม 296,420.21 บาท ณ วันที่ 10 เมษายน 2558

1. เงินสมทบสวัสดิการจากสมาชิก จำนวน 445,147.00 บาท
2. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า จำนวน 18,990.00 บาท
3. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก จำนวน 50,000.00 บาท
4. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จำนวน 72,240.00 บาท
5. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร จำนวน 6,094.21 บาท
6. ดอกเบี้ยเงินกู้ จำนวน 22,250.00 บาท

สวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก มี 5 ประเภท

1. สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร จำนวน 13 คน จำนวน 11,300 บาท
2. สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล จำนวน 201 คน จำนวน 95,300 บาท
3. สวัสดิการต่อลมหายใจ จำนวน 8 คน จำนวน 209,000 บาท
4. สวัสดิการกรณีเสียชีวิต จำนวน 22 คน จำนวน 46,000 บาท
5. สวัสดิการคนด้อยโอกาส/คนพิการ จำนวน 28 คน จำนวน 2,750 บาท

กองทุนสวัสดิการชุมชนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของชุมชนและสังคม

1. ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสที่ไม่ใช่สมาชิกกองทุนจำนวน 2 คน จำนวน 2,000 บาท
2. กิจกรรมด้านประเพณี/ศาสนา/วัฒนธรรม จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 1,000 บาท
3. กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 500 บาท

4. กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ร่วมบริจาคช่วยเหลือคนพิการและผู้ด้อยโอกาส “สถานีปันน้ำใจ” จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 500 บาท

บริบทกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลชาติ

ตระกูลการ

1. สภาพทั่วไป

ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลชาติตระกูลการมีพื้นที่ทั้งหมด 310 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 193,750 ไร่ เป็นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา และบางส่วนเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีถนนลาดยางสายชาติตระกูลการ-บ่อภาคตัดผ่าน ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักที่จะผ่านไปสู่อำเภอเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ด้านทิศเหนือ และทิศตะวันตก เป็นแนวเขาสูงมีป่าไม้เขตอุทยาน มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือ ลำน้ำภาค ลำน้ำคับ และลำน้ำพิง ลำน้ำรอง ซึ่งเป็นต้นน้ำของน้ำตกชาติตระกูลการ ราษฎรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยาน และกรมป่าไม้ และมีเอกสารสิทธิ์บางส่วน นอกจากนี้ เป็นที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์

ทิศเหนือ จด ตำบลบ่อภาค

ทิศใต้ จด ตำบลตำบลป่าแดง ตำบลท่าสะแก

ทิศตะวันออก จด ตำบลท่าสะแก และตำบลน้ำกุ่ม อำเภอนครไทย

ทิศตะวันตก จด ตำบลบ้านดง และตำบลป่าแดง

2. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระกูลการ

2.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลชาติตระกูลการ เดิมเชื่อกันว่าเป็นเมืองโบราณชาติตระกูลการ มีลักษณะเป็นเมืองหน้าด่าน ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองนครไทย เมืองนี้เป็นเมืองสะสมเสบียงไว้สำหรับกองทัพ มีเรื่องเล่ากันว่าพ่อขุนบางกลางหาว (พ่อขุนบางกลางท่าว) ได้ตั้งชื่อเมืองนี้ว่า "เมืองซำล่าการ" เพราะเหตุว่าในสมัยนั้น เจ้าเมืองชาติตระกูลการ ไปราชการหรือส่งข่าวราชการไปให้เมืองบางยาง จะซำล่าว่าเจ้าเมืองอื่น ๆ อยู่เสมอ ต่อมาเมืองเจริญขึ้น การคมนาคมสะดวกขึ้น "ซำล่าการ" เปลี่ยนเป็น "ชาติตระกูลการ"

2.2 ประชากรของตำบลชาติตระกูลการ

แบ่งเป็น 9 หมู่บ้าน ตำบลชาติตระกูลการมีประชากรทั้งสิ้น 4,703 คน แยกเป็น ชาย 2,304 คน หญิง 2,233 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 15.04 คน/ตารางกิโลเมตร

ข้อมูลพื้นฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชาติตระกูลการ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชาติตระกูลการ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2554 มีสมาชิกทั้งหมด จำนวน 384 คน ประกอบด้วย กลุ่มเด็กนักเรียน กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่ม

ผู้สูงอายุ กลุ่มบุคคลทั่วไป ซึ่งไม่จำกัดเพศ อายุ โดยสมาชิกกลุ่มมาจากประชาชนในเขตพื้นที่ตำบล
ชาติตระการ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 9 หมู่บ้าน

จำนวนสมาชิกทั้งหมด ตั้งแต่แรกตั้งถึงปัจจุบัน จำนวน 377 คน
แยกประเภทสมาชิก ดังนี้

ประเภทสมาชิก	จำนวน (คน)
บุคคลทั่วไป (อายุ 18-59 ปี)	220
เด็กและเยาวชน (อายุ 1 วัน – 17 ปี)	34
สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)	123
รวม	377

จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ วันเริ่มแรก 22,265.00 บาท จำนวนเงินกองทุน
สวัสดิการชุมชนปัจจุบัน รวม 491,088.02 บาท ณ วันที่ 12 พฤษภาคม 2558

1. เงินสมทบสวัสดิการจากสมาชิก จำนวน 284,055.00 บาท
2. องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าสะแก จำนวน 49,275.00 บาท
3. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จำนวน 49,245.00 บาท
4. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร จำนวน 2,688.02 บาท
5. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า จำนวน 5,795.00 บาท

สวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก มี 3 ประเภท

1. สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร จำนวน 3 คน จำนวน 1,500 บาท
2. สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล จำนวน 92 คน จำนวน

49,400 บาท

3. สวัสดิการกรณีเสียชีวิต จำนวน 14 คน จำนวน 32,930 บาท

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้น ยังมีอีก 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอ
ชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ที่ยังมีจุดอ่อนของกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ประกอบด้วย

ด้านโครงสร้างหน้าที่ เรื่องการปฏิบัติหน้าที่บางอย่างไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง เช่น
การประชาสัมพันธ์ ไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง ทำให้กิจกรรมกองทุนไม่แพร่หลาย และการ
ประชาสัมพันธ์ใช้สื่อในการเผยแพร่บ่อย ส่วนใหญ่จะใช้ใบปลิวหรือการแถลง นอกจากนี้สถานที่ในการ
ประชุมกรรมการยังไม่สะดวกเนื่องจากใช้บ้านประธานเป็นที่ประชุม กรรมการต้องนำเอกสารที่แต่ละ

คนรับผิดชอบมาในวันประชุมและต้องนำไปเก็บไว้ที่บ้านตนเอง หลังจากการประชุมเสร็จ โดยเฉพาะเอกสารของเหรียญซึ่งเป็นเอกสารเกี่ยวกับการเงินเป็นเอกสารที่สำคัญที่สุดของกองทุน

ด้านการบริหารจัดการ มีเครื่องมือที่ใช้งานไม่ทันสมัย การจัดทำทะเบียน การลงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ยังไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งอาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้และปัญหาเงินกองทุนมีน้อย

ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก กรรมการและสมาชิกกองทุนถือปฏิบัติตามระเบียบของกองทุนเหมือนกัน แต่สมาชิกบางส่วนยังไม่มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการกองทุน สมาชิกที่มาร่วมประชุมส่วนมากก็จะเป็นสมาชิกคนเดิมๆ มาร่วมประชุมไม่ถึงครึ่งเนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านสถานที่การปฏิบัติงาน

ด้านการติดตามและประเมินผล ไม่มีการติดตามและประเมินผล เพราะขาดความรู้ความเข้าใจทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ ไม่ทราบว่าตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล กิจกรรมชุมชนได้อย่างไร เพราะไม่ทราบว่ากิจกรรมชุมชนในแต่ละปีมีอะไรบ้าง และที่สำคัญไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้องานที่จะไปตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล จึงไม่กล้าที่จะเข้าไปตรวจสอบ และประธานจะเป็นผู้ที่ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนร่วมกับกรรมการ มีการแจ้งรายรับ-รายจ่าย ประจำปี แต่ไม่มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ทำให้ไม่สามารถบอกได้ว่ากองทุนนั้นๆ มีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

2.1 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลก โดยการสัมภาษณ์

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลก โดยการสัมภาษณ์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น 2.ด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน 3. ด้านการขยายตัวของสมาชิก 4. ด้านการบริหารจัดการ 5. ด้านการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

2.1.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ แสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	8	47.06
หญิง	9	52.94
รวม	17	100.00
2. ประสบการณ์ทำงาน		
1-5 ปี	5	29.41
6-9 ปี	4	23.53
10 ปีขึ้นไป	8	47.06
รวม	17	100.00

จากตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามเพศและประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่สถานภาพเป็นเพศหญิง จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.94 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำนวน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 47.06

2.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กรอื่น ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน การขยายตัวของสมาชิก การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วม แสดงได้ดังตารางที่ 3-7

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น

ด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น	จำนวน (คน)
1. ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	12
2. ได้รับการสมทบงบประมาณจาก 3 ฝ่าย คือ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล	6
3. กองทุนสวัสดิการชุมชนมีเงินกองทุนเพื่อสวัสดิการที่มาจากสมทบของสมาชิกเพื่อสวัสดิการเป็นการเฉพาะ ซึ่งไม่ใช้เงินหุ้นหรือเงินฝากของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ปกติ	11
4. กองทุนมีการจัดตั้งดำเนินการสวัสดิการชุมชนไม่น้อยกว่า 1 ปี	5
5. มีสมาชิกที่เป็นสมาชิก ครบ 1 ปี และมีสมาชิกปัจจุบันไม่น้อยกว่า 200 คน ครอบคลุมทุกเพศ ทุกวัย กระจายพื้นที่หมู่บ้านในตำบล	10
6. กองทุนที่ได้รับการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบ	13
7. มีระบบการบริหารกองทุนที่ดี มีความชัดเจน โดยที่คณะกรรมการมีการจัดทำข้อมูลสมาชิก ระเบียบ หลักเกณฑ์ของกองทุน ระบบบัญชีการเงิน รวมถึงการติดตามการประเมินผลและการรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะอย่างโปร่งใส	9
8. มีการจัดสวัสดิการชุมชนพื้นฐานไม่น้อยกว่า 3 เรื่อง เช่น เกิด เจ็บ ตาย การศึกษา อาชีพ ที่สามารถดูแลสมาชิกและคนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง	3
9. กองทุนสวัสดิการชุมชนต้องเชื่อมโยงกับกลุ่มต่างๆ ในชุมชนได้ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพจักรยาน	8

จากตารางที่ 3 พบว่า ความเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น โดยมีปัจจัยในการขอรับการสนับสนุน ได้แก่ กองทุนที่มีการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบแล้ว ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นและกองทุนสวัสดิการชุมชนจะต้องมีเงินกองทุน

เพื่อสวัสดิการที่มาจากการสมทบของสมาชิกเพื่อสวัสดิการเป็นการเฉพาะซึ่งไม่ใช้เงินหุ้นหรือเงินฝากของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ปกติ

ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน

ด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน	จำนวน (คน)
1. ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักพึ่งตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตามแนวคิด “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์”	7
2. เน้นการเชื่อมโยงทุนภายในที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตเพื่อช่วยลดปัญหาความต้องการของชุมชน	3
3. เป็นสวัสดิการชุมชนที่ใช้เงินกองทุนและสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกัน โดยไม่ต้องใช้เงินกองทุน	12
4. เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนและมีความเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของคนในชุมชน	8
5. มีรูปแบบ วิธีการ วัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและมีความโปร่งใส	9
6. ควรจัดตั้งกลุ่มอาชีพสำหรับสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชน เน้นการสร้างอาชีพให้กับสมาชิก	5

จากตารางที่ 4 พบว่า ความเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชนโดยมีปัจจัย ได้แก่ การเป็นสวัสดิการชุมชนที่ใช้เงินกองทุนและสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกันโดยไม่ต้องใช้เงินกองทุน มีรูปแบบ วิธีการ วัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและมีความโปร่งใส และเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนและมีความเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของคนในชุมชน

ตารางที่ 5 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการขยายตัวของสมาชิก

ด้านการขยายตัวของสมาชิก	จำนวน (คน)
1. กองทุนสวัสดิการชุมชนจะต้องเปิดกว้างในการรับสมาชิกที่หลากหลายครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มคน เช่น เด็ก คนทำงาน ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส	7
2. สร้างกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และการสร้างเครือข่ายข้ามเขตข้ามพื้นที่ข้ามวัฒนธรรม	6
3. การขยายผลด้วยการจัดเวทีข้ามกลุ่ม ข้ามอายุ ข้ามพื้นที่ เพื่อสร้างความสามัคคีความเอื้ออาทรต่อผู้ที่ควรช่วยเหลือ	2
4. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกองทุนสวัสดิการชุมชนและให้ความรู้ว่าการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีกิจกรรมอะไร มีวิธีการทำงานอย่างไร และคนในชุมชนจะต้องได้รับผลประโยชน์อะไร เพื่อให้คนในชุมชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกมากที่สุด	8
5. ในวันสำคัญต่างๆที่มีการประชุมหมู่บ้าน ควรส่งเสริมการออมหรือการนำดอกเบี้ยยที่ได้ไปขยายผลต่อหรือผ่านกลุ่มอาชีพ โดยกันรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นกองทุน เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น	10

จากตารางที่ 5 พบว่า ความเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการขยายตัวของสมาชิก โดยมีปัจจัย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ในวันสำคัญต่างๆที่มีการประชุมหมู่บ้าน ให้ความรู้ว่าการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีกิจกรรมอะไร มีวิธีการทำงานอย่างไร คนในชุมชนจะต้องได้รับผลประโยชน์อะไร ส่งเสริมการออมหรือการนำดอกเบี้ยยที่ได้ไปขยายผลต่อหรือผ่านกลุ่มอาชีพ โดยกันรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นกองทุน เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 6 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ	จำนวน (คน)
1. คณะกรรมการต้องมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส สามารถให้สมาชิกหรือคนในชุมชนเข้าตรวจสอบหรือรับรู้ รายได้ – รายจ่าย ได้อย่างเปิดเผย	4
2. ในแต่ละครั้งที่มีการเบิกจ่าย ควรสามารถชี้แจงถึงที่มาของเงินได้อย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร	9
3. ในส่วนของระบบบัญชีการเงินต้องมีความถูกต้อง ทันท่วงทีและสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานสู่สมาชิก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณะอย่างต่อเนื่อง	3
4. เมื่อมีการทำงานเสร็จแล้ว คณะกรรมการและสมาชิกควรจะนำสิ่งที่ทำมาพร้อมๆ ร่วมปรึกษา	2
5. การใช้จ่ายต่างๆ ต้องระบุได้ถึงสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องจ่ายด้วย	6
6. ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มทุกคน ร่วมกันกำหนดทิศทางการบริหารของกองทุนสวัสดิการชุมชน หากเกิดปัญหาก็อบรมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมแก้ไข เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน	11

จากตารางที่ 6 พบว่า ความเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการ โดยมีปัจจัย ดังนี้ ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มทุกคน ร่วมกันกำหนดทิศทางการบริหารของกองทุนสวัสดิการชุมชน หากเกิดปัญหาก็อบรมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมแก้ไข เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน แต่แต่ละครั้งที่มีการเบิกจ่าย ควรสามารถชี้แจงถึงที่มาของเงินได้อย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรและการใช้จ่ายต่างๆ ต้องระบุได้ถึงสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องจ่ายด้วย

ตารางที่ 7 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการมีส่วนร่วม

ด้านการมีส่วนร่วม	จำนวน (คน)
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสวัสดิการชุมชนทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การวิเคราะห์ การวางแผน การร่วมจัดบริการและร่วมติดตามประเมินผล	8
2. คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ เช่นเดียวกับสมาชิกที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกองทุนเหมือนกัน มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ โดยกรรมการจะเสนอตามข้อเรียกร้องหรือความต้องการของสมาชิก และเสนอที่ประชุมใหญ่ประจำปีให้ที่ประชุมพิจารณา	7
3. คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมโครงการช่วยเหลือสาธารณภัย เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย และร่วมแสดงความเสียใจหากสมาชิกเสียชีวิต	10
4. คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนดูแลเรื่องการใช้เงินคืนกองทุนสวัสดิการของสมาชิก โดยตรวจสอบพบแล้วจะแจ้งประธาน ประธานจะแจ้งกรรมการซึ่งรับผิดชอบในแต่ละหมู่ ให้ติดตามเงินที่ยืมหรือยังไม่ได้รับเงินสมทบอีกครั้งหนึ่ง	6

จากตารางที่ 7 พบว่า ความเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการมีส่วนร่วม โดยมีปัจจัย ดังนี้ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมโครงการช่วยเหลือสาธารณภัย เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย และร่วมแสดงความเสียใจหากสมาชิกเสียชีวิต เปิดโอกาสให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสวัสดิการชุมชนทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การวิเคราะห์ การวางแผน การร่วมจัดบริการและร่วมติดตามประเมินผล และ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ เช่นเดียวกับสมาชิกที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกองทุนเหมือนกัน มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ โดยกรรมการจะเสนอตามข้อเรียกร้องหรือความต้องการของสมาชิก และเสนอที่ประชุมใหญ่ประจำปีให้ที่ประชุมพิจารณา

2.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลก โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลก โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อยืนยันปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท โดยคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท จำนวน 12 ท่าน

จากการสนทนากลุ่มโดยคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการฯ สรุปได้ดังต่อไปนี้
คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ซึ่งประกอบไปด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธาน ที่ปรึกษา เลขานุการ เภรณัฐิก ฝ่ายทะเบียน และกรรมการ รวมทั้งสิ้น 12 คน การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนฯสามารถแบ่งออกเป็นแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

การจัดทำระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ โดยเริ่มจากการตั้งคณะกรรมการกว้างขึ้น ต่อมาเปิดรับสมาชิกและระดมเงินกองทุน โดยสมาชิกอาจเป็นรายบุคคล หรือครอบครัว หรือตัดเงินผลกำไรจากกลุ่มที่สมาชิกสังกัดอยู่มาเป็นเงินสมทบ ขึ้นอยู่ระเบียบของกองทุน บางครั้งจะมีการระดมเงินทุนจากแหล่งอื่นๆ เช่น การจัดงานเพื่อหาทุน การสมทบจากองค์กรท้องถิ่น การสมทบจากหน่วยงานต่างๆ และการบริจาคโดยไม่มีเงื่อนไข เป็นต้น

คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้
ประธาน ทำหน้าที่ในการตรวจสอบภายใน เช่น การตรวจสอบการเบิกจ่าย การตรวจทานสมาชิกที่มีอยู่หรือสมัครใหม่ โดยจะตรวจสอบรายรับ-รายจ่ายของกองทุนฯเป็นประจำทุกเดือน นอกจากนั้นจะทำหน้าที่ในการอนุมัติการจ่ายเงินสวัสดิการกองทุนในการเบิกจ่ายเป็นค่าเยี่ยมไข้ เสียชีวิต ค่าทำขวัญบุตร และยังทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุมภายในกองทุนด้วย

รองประธาน ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการใช้ระเบียบของกองทุน และระเบียบภายนอก เช่น ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และระเบียบเกี่ยวกับสวัสดิการต่างๆ ที่มีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง แล้วนำเสนอให้คณะกรรมการทราบเพื่อปรับปรุงระเบียบของกองทุนฯให้ตรงกับกฎหมายที่ออกใหม่พร้อมทั้งแบบสรุปแจ้งให้สมาชิกทราบทุกครั้ง

เลขานุการ ทำหน้าที่นายทะเบียนประจำกองทุน จัดทำทะเบียนสมาชิกทุกคน ทุกหมู่บ้านที่สมัครสมาชิก โดยออกเลขประจำตัวสมาชิกและแจ้งเจ้าตัวทราบ จดรายงานการประชุม ทำวาระการประชุม กำหนดระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการบริหารแล้วแจ้งผู้นำกลุ่มแต่ละหมู่บ้าน จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทุกหมู่บ้านทราบความเคลื่อนไหวของกองทุน ติดตามข้อมูล ตามมติคณะกรรมการ กำหนดรูปแบบเพื่อปฏิบัติต่อผู้นำกลุ่มชุมชน รวมทั้งรวบรวมหลักฐาน

การสมัครของสมาชิกไว้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง พร้อมรับเงินจากการสมัครรวบรวมส่งให้เหรียญกษาปณ์ดำเนินการต่อไป

เหรียญกษาปณ์ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำส่งเงินของสมาชิกฝากธนาคาร จ่ายเงินสวัสดิการให้สมาชิก ออกใบเสร็จรับเงิน จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้เป็นปัจจุบัน

สำหรับการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการ ผู้สมัครต้องยื่นใบสมัครพร้อมสำเนา ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนที่กรรมการประจำหมู่บ้าน จากนั้นกรรมการหมู่บ้านจะนำใบสมัครและหลักฐานเก็บรักษาไว้ที่หมู่บ้านและนำเงินค่าสมัคร พร้อมเงินสมทบและเงินออมส่งกองทุน กองทุนก็จะขึ้นทะเบียนและให้เลขประจำตัวสมาชิก พร้อมออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้สมัครกองทุน จะรับสมัครสมาชิกทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ มีโรคประจำตัว ไม่มีโรคประจำตัว โดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ แต่ต้องอยู่ในเขตตำบลนั้นๆ

จากผลการประชุมกลุ่มย่อยย่นย่อผนวกกับการสัมภาษณ์ พบว่า มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ดังนี้

1. ด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น โดยกองทุนที่มีการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบแล้วจะได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นและกองทุนสวัสดิการชุมชนจะต้องมีเงินกองทุนเพื่อสวัสดิการที่มาจากสมทบของสมาชิกเพื่อสวัสดิการเป็นการเฉพาะซึ่งไม่ใช่เงินหุ้นหรือเงินฝากของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ปกติซึ่งเป็นสวัสดิการชุมชนที่ใช้เงินกองทุนและสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกันโดยไม่ต้องใช้เงินกองทุน มีรูปแบบ วิธีการ วัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและมีความโปร่งใส และเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนและมีความเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของคนในชุมชน
2. ด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชนโดยเป็นสวัสดิการชุมชนที่ใช้เงินกองทุนและสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกันโดยไม่ต้องใช้เงินกองทุน มีรูปแบบ วิธีการ วัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและมีความโปร่งใส และเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนและมีความเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของคนในชุมชน
3. ด้านการขยายตัวของสมาชิก โดยมีการประชาสัมพันธ์ในวันสำคัญต่างๆ ที่มีการประชุมหมู่บ้าน ให้ความรู้ว่าการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีกิจกรรมอะไร มีวิธีการทำงานอย่างไร คนในชุมชนจะต้องได้รับผลประโยชน์อะไร ส่งเสริมการออมหรือการนำดอกเบียที่ได้ไปขยายผลต่อหรือผ่านกลุ่มอาชีพ โดยกันรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นกองทุน เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น
4. ด้านการบริหารจัดการ โดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มทุกๆ คน ร่วมกันกำหนดทิศทางการบริหารของกองทุนสวัสดิการชุมชน หากเกิดปัญหาที่ร่วมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมแก้ไข เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน แต่แต่ละครั้งที่มีการเบิกจ่าย ควรสามารถชี้แจงถึง

ที่มาของเงินได้อย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรและการใช้จ่ายต่างๆ ต้องระบุได้ถึงสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องจ่ายด้วย

5. ด้านการมีส่วนร่วม โดยมีคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมโครงการช่วยเหลือสาธารณภัย เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย และร่วมแสดงความเสียใจหากสมาชิกเสียชีวิต เปิดโอกาสให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสวัสดิการชุมชนทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ การวางแผน การร่วมจัดบริการและร่วมติดตามประเมินผล และคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ เช่นเดียวกับสมาชิกที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกองทุนเหมือนกัน มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ โดยกรรมการจะเสนอตามข้อเรียกร้องหรือความต้องการของสมาชิก และเสนอที่ประชุมใหญ่ประจำปีให้ที่ประชุมพิจารณา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท จำนวน 17 คน และคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 12 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา และยืนยันผลสรุปเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผู้ศึกษาซึ่งมีสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก พบว่ามี 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก คือ 1. การสนับสนุนจากองค์กรอื่น 2. ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน 3. การขยายตัวของสมาชิก 4. การบริหารจัดการ 5. การมีส่วนร่วม สรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มีค่าสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรก คือ กองทุนที่ได้รับการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบเรียบร้อยแล้ว รองลงมาคือ ได้รับการ

สนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกองทุนสวัสดิการชุมชนมีเงินกองทุนเพื่อสวัสดิการที่มาจาก การสมทบของสมาชิกเพื่อสวัสดิการเป็นการเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่เงินหุ้นหรือเงินฝากของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ปกติ

2. ด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มีค่าสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สวัสดิการชุมชนที่ใช้เงินกองทุนและสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกันโดยไม่ต้องใช้เงินกองทุน รองลงมาคือ มีรูปแบบ วิธีการ วัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและมีความโปร่งใส และเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนและมีความเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของคนในชุมชน

3. ด้านการขยายตัวของสมาชิก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านการขยายตัวของสมาชิก อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มีค่าสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การประชาสัมพันธ์ในวันสำคัญต่างๆที่มีการประชุมหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมการออมหรือการนำดอกเบี้ยที่ได้ไปขยายผลต่อหรือผ่านกลุ่มอาชีพ โดยกันรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นกองทุน เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกองทุนสวัสดิการชุมชนและให้ความรู้ว่าการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีกิจกรรมอะไร มีวิธีการทำงานอย่างไร และคนในชุมชนจะต้องได้รับผลประโยชน์อะไร เพื่อให้คนในชุมชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกมากที่สุด และกองทุนสวัสดิการชุมชนจะต้องเปิดกว้างในการรับสมาชิกที่หลากหลายครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มคน เช่น เด็ก คนทำงาน ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส

4. ด้านการบริหารจัดการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มีค่าสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มทุกๆคน ร่วมกันกำหนดทิศทางการบริหารของกองทุนสวัสดิการชุมชน หากเกิดปัญหาที่ร่วมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมแก้ไข เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน รองลงมาคือ ในแต่ละครั้งที่มีการเบิกจ่าย ควรสามารถชี้แจงถึงที่มาของเงินได้อย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และการใช้จ่ายต่างๆ ต้องระบุได้ถึงสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องจ่ายด้วย

5. ด้านการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มีค่าสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรก คือ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการช่วยเหลือสาธารณภัย เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย และร่วมแสดงความเสียใจหากสมาชิกเสียชีวิต รองลงมาคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสวัสดิการชุมชนทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การวิเคราะห์ การวางแผน การร่วมจัดบริการและร่วมติดตามประเมินผล และคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนร่วมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ เช่นเดียวกับสมาชิกที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกองทุนเหมือนกัน มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ โดยกรรมการจะเสนอตามข้อเรียกร้องหรือความต้องการของสมาชิก และเสนอที่ประชุมใหญ่ประจำปีให้ที่ประชุมพิจารณา

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ครั้งนี้ มีผลการศึกษาที่สำคัญและได้ค้นพบสิ่งที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านการสนับสนุนจากองค์กรอื่น อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มีค่าสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรก คือ กองทุนที่ได้รับการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบเรียบร้อยแล้ว รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกองทุนสวัสดิการชุมชนมีเงินกองทุนเพื่อสวัสดิการที่มาจากการสมทบของสมาชิกเพื่อสวัสดิการเป็นการเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่เงินหุ้นหรือเงินฝากของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณศรีกา สุคนธสิงห์ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ : กรณีศึกษากลุ่มอาชีพผลิตถัณฑ์จากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จกลุ่มอาชีพผลิตถัณฑ์จากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วยสินค้าของกลุ่มมีคุณภาพและสวยงามตรงตามความต้องการของลูกค้า สมาชิกกลุ่มมีความรู้มีทักษะและความสามารถด้านการผลิต กลุ่มมีการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ กลุ่มมีความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักรสำหรับการผลิต กลุ่มมีการแต่งตั้งประธานและคณะกรรมการดำเนินงานที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม ผู้นำกลุ่มสามารถ

สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม กลุ่มมีการจัดหาเงินทุนทั้งจากภายในและภายนอก กลุ่มมีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนด้านงบประมาณแก่กลุ่มอาชีพ หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนด้านช่องทางการจัดจำหน่าย หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์/เครื่องจักรหรือปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มอาชีพ และจังหวัดมีการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ

2. ด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มีค่าสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สวัสดิการชุมชนที่ใช้เงินกองทุน และสวัสดิการที่เป็นการดูแลช่วยเหลือกันโดยไม่ต้องใช้เงินกองทุน รองลงมาคือ มีรูปแบบ วิธีการวัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและมีความโปร่งใส และเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนและมีความเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ออมทรัพย์ พลพงษ์ (2553) ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดสวัสดิการชุมชนเรื่องการจัดตั้งกองทุนสัจจะวันละหนึ่งบาท ทำให้มีระบบสวัสดิการในเรื่องการดูแลประชาชนได้อย่างทั่วถึง เกิดความเอื้ออาทรของคนในชุมชนและสังคม เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดการเชื่อมโยงกองทุนที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ปรับระบบสวัสดิการของชาวบ้านให้ไปเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการอื่นๆของหน่วยงานเพื่อให้เกิดการบริหารอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมถึงเป็นการสร้างบทเรียน กระตุ้นให้เกิดการลงทุนกลไกความร่วมมือระหว่างชุมชนกับท้องถิ่นและพัฒนาเป็นนโยบายการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นต่อไป

3. ด้านการขยายตัวของสมาชิก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านการขยายตัวของสมาชิก อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มีค่าสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การประชาสัมพันธ์ในวันสำคัญต่างๆ ที่มีการประชุมหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมการออมหรือการนำดอกเบียที่ได้ไปขยายผลต่อหรือผ่านกลุ่มอาชีพ โดยกันรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นกองทุน เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกองทุนสวัสดิการชุมชนและให้ความรู้ว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนมีกิจกรรมอะไร มีวิธีการทำงานอย่างไร และคนในชุมชนจะต้องได้รับผลประโยชน์อะไร เพื่อให้คนในชุมชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกมากที่สุด และกองทุนสวัสดิการชุมชนจะต้องเปิดกว้างในการรับสมาชิกที่หลากหลาย ครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มคน เช่น เด็ก คนทำงาน ผู้สูงอายุ

และผู้ด้อยโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แคน วงศ์ธิดา (2556) ได้ศึกษา แนวทางการจัดการ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังซ้าย ออมบุญ วันละ 1 บาท อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับความเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ

1. ด้านการจัดทำบัญชี 2. ด้านการจัดสวัสดิการ 3. ด้านการระดมทุน 4. ด้านการตรวจติดตาม ประเมินผล และ 5. ด้านการประชาสัมพันธ์ จึงมีข้อเสนอแนะที่ควรนำไปปรับใช้ คือ ควรให้ความรู้ เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่นำมาปรับใช้กับประชาชนอย่างจริงจัง ให้มีการประชาสัมพันธ์ถึง ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนฯ และควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการที่คล้ายกัน และควรมีการสร้างเครือข่ายหลายๆ กองทุนร่วมกัน

4. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มี ค่าสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มทุกๆคน ร่วมกันกำหนดทิศทางการ บริหารของกองทุนสวัสดิการชุมชน หากเกิดปัญหาที่ร่วมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมแก้ไข เพื่อเป็นการสร้าง ความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน รองลงมาคือ ในแต่ละครั้งที่มีการเบิกจ่าย ควรสามารถชี้แจงถึง ที่มาของเงินได้อย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และการใช้จ่ายต่างๆ ต้องระบุได้ถึงสาเหตุและ ความจำเป็นที่ต้องจ่ายด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิคม เงินเย็น (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผล ต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของ กองทุนหมู่บ้าน ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารจัดการ มีค่าระดับมากที่สุด ส่วน ด้านการมีส่วนร่วมและด้านการ กู้ยืมและการชำระหนี้ มีค่าระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละ ด้าน พบว่า ความคิดเห็น มากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วม คือ กองทุนหมู่บ้านจะสำเร็จได้ถ้าหาก สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการ ว่างระเบียบข้อบังคับของกองทุน ด้านการบริหารจัดการ คือ การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิก ของคณะกรรมการ ต้องมีความโปร่งใสและยุติธรรม ด้านการกู้ยืมและการชำระหนี้ คือ การชำระหนี้ คืนเงินกู้ของสมาชิก เมื่อครบกำหนดต้องสามารถ ชำระหนี้คืนได้

5. ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออม วันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้าน การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สำหรับข้อที่มีค่าสำคัญ สูงสุด 3 อันดับแรก คือ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ช่วยเหลือสาธารณภัย เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย และร่วมแสดงความเสียใจหากสมาชิกเสียชีวิต รองลงมา

คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสวัสดิการชุมชนทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การวิเคราะห์ การวางแผน การร่วมจัดบริการและร่วมติดตามประเมินผล และคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนร่วมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ เช่นเดียวกับสมาชิกที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกองทุนเหมือนกัน มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ โดยกรรมการจะเสนอตามข้อเรียกร้องหรือความต้องการของสมาชิก และเสนอที่ประชุมใหญ่ประจำปีให้ที่ประชุมพิจารณา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายันต์ ไหมพิมพ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแบบมีส่วนร่วม ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า 1. การรับรู้ของผู้บริหารกองทุนฯ ในจังหวัดฉะเชิงเทราก็คือ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเป็น “กองทุน” ที่มุ่งจัดตั้งระบบที่ทำให้สมาชิกหรือคนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นแล้วคนในชุมชนก็จะสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมีสันติและมีประสิทธิผลในชุมชนได้ 2. ความต้องการของผู้บริหารกองทุนฯ เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแบบมีส่วนร่วมในจังหวัดฉะเชิงเทรา ก็คือ จะต้องมีการบริหารจัดการในทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพโดยที่ผู้บริหารและสมาชิกกองทุนทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนชุมชนตำบลที่เป็นคุณูปการต่อความเจริญก้าวหน้าของกองทุนฯ นอกจากนั้นการบริหารจัดการกองทุนฯ จะต้องสอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องและบริบทท้องถิ่น 3. การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแบบมีส่วนร่วมในจังหวัดฉะเชิงเทรา ก็คือ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคคลในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่น สถาบันการศึกษา วัดหรือองค์กรศาสนา หน่วยงานรัฐบาล และหน่วยงานเอกชน และภาคีเครือข่ายในตำบลอื่นๆ ร่วมกันมีส่วนร่วมบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กองทุนสวัสดิการชุมชนควรเสริมสร้างให้เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการจัดสวัสดิการชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชนอื่นๆ
2. กองทุนสวัสดิการชุมชน ควรทำงานร่วมกับกองทุนภายในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มฌาปนกิจ ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อที่จะให้เห็นภาพรวมของความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรบรรจุเรื่องการจัดสวัสดิการชุมชนเข้าสู่แผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ โดยใช้แผนชุมชนเป็นตัวเชื่อม
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้มีการจัดสรรงบประมาณสมทบเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชนในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรกำหนดให้สวัสดิการชุมชนเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนและเป็นวาระแห่งชาติ
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นและผลักดันให้ภาคประชาชน เข้ามารับบทบาทในการจัดกองทุนสวัสดิการชุมชน ตามความพร้อมของแต่ละกองทุนสวัสดิการชุมชน
3. รัฐบาลควรส่งเสริมให้เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนและให้การรับรองเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน ตามกฎหมายส่งเสริมการจัดการสวัสดิการสังคม
4. รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการถอดบทเรียน การจัดสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นต้นแบบในการกำหนดมาตรฐานและการขยายผล

บรรณานุกรม

- กนกธร ละราศี. (2553). การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กนกศักดิ์ แก้วเทพ. (2544). ชุมชนสีเขียวใน สวัสดิการโดยภาคชุมชน: กลุ่มผลิตภัณฑ์, บรรณาธิการโดย ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 191-237. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษา เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แคน วงศ์ธิดา. (2556). แนวทางการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังซ้าย ออมบุญวันละ 1 บาท อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จิราภรณ์ สุนทรพงษ์ภัทร. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีศึกษาบ้านขอนแก่น จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อพัฒนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- จุฑาทิพย์ ภัทราวาส. (2540). การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์. กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- ชัยพร พิบูลศิริ. (2551, มกราคม-มีนาคม). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 48(1), 57-84.
- ชัยวัฒน์ หน่อรัตน์. (2546). เศรษฐกิจและสวัสดิการชุมชน : การบริหารที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชีราเนตา ประชุมศักดิ์. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเครือข่ายออมทรัพย์หลักสี่-ดอนเมือง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ณรงค์ เพชรประเสริฐ. (2546). บทสังคมสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับ คนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจการเมือง.

ทรงวุฒิ เรื่องวาทะศิลป์. (2550). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธีระ ศรธรรมรักษ์. (2538). **อนาคตของประเทศไทยกับการออกกฎหมายสวัสดิการสังคม.**

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

นริศรินทร์ พันเพชร. (2554). **ความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน : กรณีศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชนของโรงสีชมรมรักษ์ธรรมชาตินาโละ อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร.**

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นลพรรณ บุญฤทธิ์. (2558). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี.** งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

สาธารณสุข วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิคม เงินเย็น. (2549). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาดำบลแม่กา**

อำเภอมือง จังหวัดพะเยา. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา

บริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

บังอร สิงห์ล่อ. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยยาง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหลุม อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดฟิจิตร.**

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัย

การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เบญจวรรณ เนียมพลับ. (2547). **ความรู้และทัศนะของผู้ปฏิบัติงานองค์การสวัสดิการสังคม**

ภาคเอกชนต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม. วิทยานิพนธ์สังคม

สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคม

สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปรเมศวร์ อริเดช. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน**

กรณีศึกษา : กองทุนหมู่บ้านสันทรายน้อย หมู่ที่ 2 ตำบลสันทราย อำเภอมือง จังหวัด

เชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ประชุม สุวดีถิ. (2551). **การตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

ประพันธ์พงศ์ ชินพงษ์. (2551). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.** ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย

อลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ประเวศ วะสี. (2541). **ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม**
ปาฐกถาพิเศษ ป่วย อึ้งภากรณ์. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

ปัญญา เลิศไกร. (2550). **แนวคิดและรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จ.**

ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปารีชาติ วลัยเสถียร. (2546). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญชริกา สุนทรสิงห์. (2557). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ : กรณีศึกษากลุ่มอาชีพ**

ผลิตภัณฑ์จากผ้าในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: สาขาวิชาการจัดการ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

ฝาก ตรีถวัลย์. (2542). **บัญชีสากลกับชาวบ้าน.** นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

พงศกร ธวัชชัยวิรุฒย์. (2552). **ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน**

ตำบลไผ่หลวงและตำบลไผ่หลุม อำเภอดงพานหิน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พรรณวิภา สุวรรณชมพู. (2557). **การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ**

อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. (2550, 28 ธันวาคม).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 100 ก หน้า 12-20.

พัชรี ศรีงาม. (2553). **การศึกษาต้นแบบการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนัจจะสวัสดิการชุมชน**

ตำบลวังแสง อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัฒนาองค์กรชุมชน, สถาบัน (องค์การมหาชน). (2544). **รายงานประจำปี 2544 สถาบันพัฒนา**

องค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การ
มหาชน).

_____. (2546). **“บ้านมั่นคง” เพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยให้คนจนในชุมชนแออัด.**

กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).

_____. (2550). **สวัสดิการชุมชน “คนไม่ทิ้งกัน”.** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

(องค์การมหาชน).

พัฒนาองค์กรชุมชน, สถาบัน (องค์การมหาชน). (2552). **คู่มือการดำเนินการโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน**. กรุงเทพฯ: แอ๊ปเปิ้ล ฟรินดิง กรุ๊ป.

_____. (2558). **คู่มือการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน พ.ศ. 2558**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).

มณฑล จันท์แจ่มใส. (2551). **ปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวกรณีศึกษา: เกาะมุก จังหวัดตรัง**. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.

ระพีพรรณ คำหอม. (2545). **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์.

วันเพ็ญ วาสิกะสิน. (2536). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิจิต นันทสุวรรณ. (2544). **ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพฯ: มุสนิธิหมู่บ้าน.

_____. (2547). **ขบวนการชุมชนใหม่การพัฒนาแบบแผนใหม่ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.

วินัย วีระพัฒนานนท์. (2550). **การพัฒนาโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาต้นแบบ**. มหาสารคาม: คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศิริกุล กสิวิวัฒน์. (2546, มิถุนายน). การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างไร. **วารสารพัฒนาชุมชน**, 42(6), 19-21.

ส่งเสริมการจัดสวัสดิการแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. (2546). **พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10, สำนักงาน จังหวัดเชียงใหม่. (2554). **เอกสารการฝึกอบรมโครงการติดตามและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับตำบล และตำบลต้นแบบ**. เชียงใหม่: สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 จังหวัดเชียงใหม่.

ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ, สำนักงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

(2549). **ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ:

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

- สมคิด แก้วทิพย์. (2554, มกราคม-มีนาคม). ภาวะผู้ตาม: จิตลักษณะของผู้บริหารในองค์การธุรกิจไทย. **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 58(3), 2-3.**
- สมยศ นาวิกาน. (2547). **ทฤษฎีองค์การ.** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2551). **ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง.**
 วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (2551). **สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากร.** กรุงเทพฯ:
 สามเจริญพานิชย์.
- สายันต์ ไหมพิมพ์. (2560). **การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแบบมีส่วนร่วม ในจังหวัด
 ฉะเชิงเทรา.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สุชุมวิทย์ ไสยโสภณ. (2551). **ภาวะความเป็นผู้นำ.** ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะ
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรเดช ภาณุทัต. (2559). **คุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าชุมพล อำเภอ
 โพนธราคม จังหวัดราชบุรี.** วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โสภณ จิตไพศาล. (2557). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุน
 สวัสดิการชุมชนตำบลขี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด.** การค้นคว้าอิสระ
 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 มหาสารคาม.
- ออมทรัพย์ พลพงษ์. (2553). **การจัดสวัสดิการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองข้างคอก
 อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี.** การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
SRM1DMD1PWS

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
SRM1DMD1PWS

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นางสาวยุพา นาใจ	เจ้าหน้าที่ประสานงานกองทุนสวัสดิการชุมชน
2. นายสว่าง ชัดทะมาน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก
3. นายบุญทา จันทะคุณ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ
4. นางสาววัลย์ ดาบัว	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก
5. ด.ต.ทวีศักดิ์ ภูเขียว	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ
6. นายเศรษฐพัส สะพานทอง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก
7. นายเริงวิทย์ โพธิ์ทอง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ
8. นางน้ำเชื่อม พงษ์ประพันธ์	ผู้อำนวยการกองคลัง อบต.ท่าสะแก
9. นางฐานันท์ จันศิริ	ผู้อำนวยการกองคลัง อบต.ชาติตระการ
10. นายประจักษ์ แจงทอง	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลท่าสะแก
11. นางนัญญาภรณ์ แก้วปกป้อง	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลชาติตระการ
12. นางสาวนราภรณ์ วนวารี	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
13. นางสาวกนกวรรณ ปิ่นจันทร์	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
14. นางสาวปวันรัตน์ เกตุวงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายแผน อบต.ท่าสะแก
15. นางพัชรี บุญทา	นักพัฒนาชุมชน อบต.ชาติตระการ
16. นายกาด มณีจันทร์	กำนันตำบลท่าสะแก
17. นายจำเนียร ด่านทิม	กำนันตำบลชาติตระการ

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
S.M.D.M.W.D.P.E.S

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการให้สัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

นางสาวชนัญทิตา เส้าแก้ว

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ - สกุล.....
2. สังกัด.....
3. ตำแหน่ง.....
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่..... ปี

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออม

วันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ซึ่งตัวแปร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนจากองค์กรอื่น ความเชื่อมั่นในสวัสดิการชุมชน การขยายตัวของสมาชิก การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม

ภาคผนวก ค
ภาพการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
S.M.D.M.P.W.S

นางยุพิน นาใจ เจ้าหน้าที่ประสานงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

นายสว่าง ชัดทะมาน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก

นางสังวาลย์ ดาบัว ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก

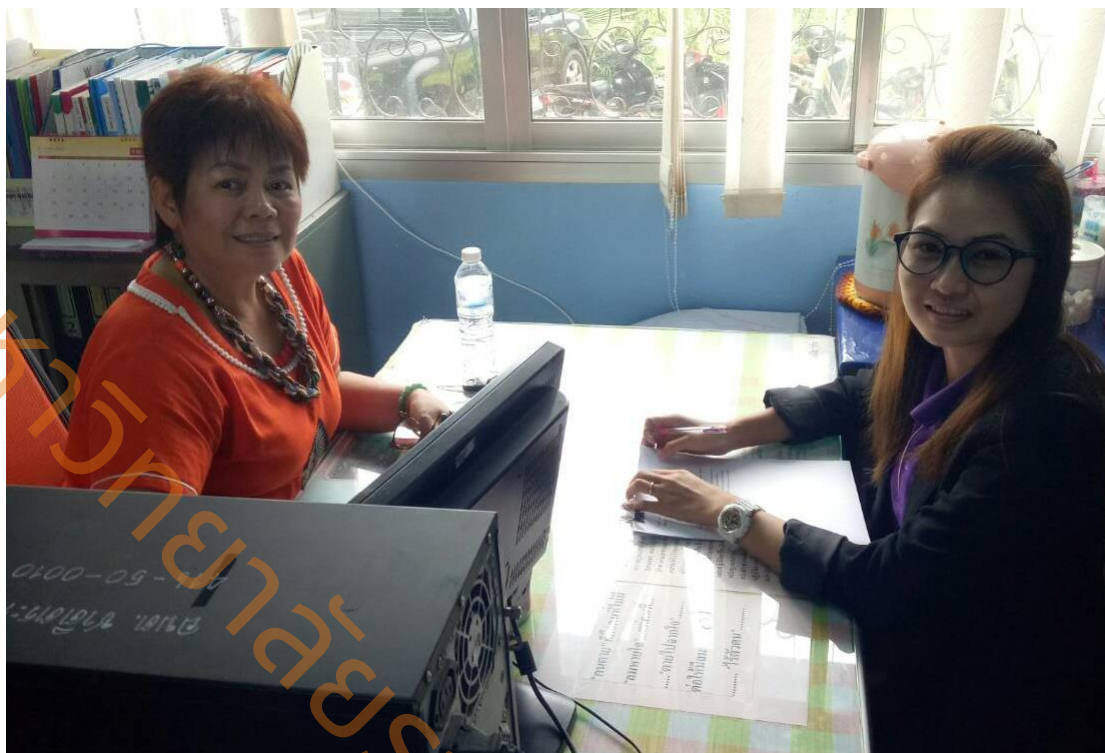
ด.ต. ทวีศักดิ์ ภูเขียว ตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ

นายเศรษฐพัทธ์ สะพานทอง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก

นางน้ำเชื่อม พงษ์ประพันธ์ ผู้อำนวยการกองคลังองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก

นางฐานันท์ จันศิริ ผู้อำนวยการกองคลังองค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ

นายประจักษ์ แจงทอง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสะแก

นางสาวนราภรณ์ วนวาทิ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

นางสาวกนกวรรณ ปิ่นจันทร์ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

นางสาวปวันทรีรัตน์ เกตุวงศ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน (รับผิดชอบงานพัฒนาชุมชน)

นางพัชรี บุญทา นักพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ

นายกาด มณีจันทร์ กำนันตำบลท่าสะแก

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
S.M.D.M.D.P.E.S

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

1. นายจรูญ สิงห์ขาว	ประธานกองทุนฯ ตำบลท่าสะแก
2. นายปิ่น ทะฉิมมา	รองประธานกองทุนฯ ตำบลท่าสะแก
3. นางนันทศิริ ลมลอย	เหรัญญิกกองทุนฯ ตำบลท่าสะแก
4. นางสาวดวงใจ พงษ์ศิริ	ผู้ช่วยเหรัญญิกกองทุนฯ ตำบลท่าสะแก
5. นายนิต จันทะคุณ	คณะกรรมการกองทุนฯ ตำบลท่าสะแก
6. นางจรรยาลักษณ์ คำมีภา	คณะกรรมการกองทุนฯ ตำบลท่าสะแก
7. นายบุญทา จันทะคุณ	ประธานกองทุนฯ ตำบลชาติตระการ
8. นายจำเนียร ด่านทิม	รองประธานกองทุนฯ ตำบลชาติตระการ
9. นางวนาพร กลิ่นสาคร	เหรัญญิกกองทุนฯ ตำบลชาติตระการ
10. นายนำชัย นวลป้อง	คณะกรรมการกองทุนฯ ตำบลชาติตระการ
11. นางหริม จันทะลี	คณะกรรมการกองทุนฯ ตำบลชาติตระการ
12. นางสมธง โทจำปา	คณะกรรมการกองทุนฯ ตำบลชาติตระการ